

ΕΠΙΜΕΛΟΥΜΑΙ

Τρίμηνη Έκδοση Επιμελητών Ανηλίκων
Δικαστηρίων Ανηλίκων



Περίοδος Γ' - Τεύχος 8
Μάιος - Ιούνιος - Ιούλιος 2015

www.epimelitesanilikon.gr

Η ποινική δικαιοσύνη ανηλίκων μετά τον νόμο 4322/2015:

Τα κύρια σημεία με μια ματιά

- Πότε είναι δυνατόν να επιβληθεί περιορισμός σε Ειδικό Κατάστημα Κράτησης Νέων (νέο άρθρο 127 παρ.1 ΠΚ);

Εφόσον

- A) ο ανήλικος τέλεσε την πράξη μετά τη συμπλήρωση του 15ου έτους της ηλικίας και
 - B1) η εν λόγω πράξη απειλείται στον νόμο με την ποινή της ισόβιας κάθειρξης (π.χ. ανθρωποκτονία) ή
 - B2) πρόκειται για την πράξη του βιασμού (336 ΠΚ) σε βάρος προσώπου νεότερου των 15 ετών.
- Για την επιβολή του περιορισμού απαιτείται ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία.

- Πότε είναι δυνατόν να αντικατασταθεί το αναμορφωτικό μέτρο της τοποθέτησης στο Ίδρυμα Αγωγής με περιορισμό σε Ειδικό Κατάστημα Κράτησης Νέων (νέο άρθρο 124 3α ΠΚ);

Εφόσον

- A) ο ανήλικος έχει κριθεί ποινικά υπεύθυνος για πράξη κακουργηματικού χαρακτήρα με στοιχεία βίας (π.χ. ληστεία) που διέπραξε σε ηλικία άνω των 15 ετών και

συνέχεια στη σελ. 12

«Together against juvenile delinquency»

Μαζί ενάντια στην ανήλικη παραβατικότητα

Το πρόγραμμα «Together against juvenile delinquency - Μαζί ενάντια στην νεανική παραβατικότητα» υλοποιείται με χρηματοδότηση του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ) στα πλαίσια του ευρωπαϊκού προγράμματος Grundtvig (Δια Βίου Μάθηση - Εκπαιδευτικές συμπράξεις). Ο βασικός σκοπός του προγράμματος συνίσταται αφενός στην ευαισθητοποίηση σε σχέση με τη νεανική παραβατικότητα στις τοπικές κοινότητες, μέσω της ενίσχυσης των τοπικών φορέων, και αφετέρου της ενημέρωσης των γονέων και των ατόμων που ασκούν τη φροντίδα ανηλίκων. Οι χώρες - εταίροι που συμμετέχουν στο ανωτέρω πρόγραμμα είναι η Ρουμανία, ως συντονιστής οργανισμός (μη κυβερνητική οργάνωση Fundatia CONEXIUNI), η Ελλάδα (Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων - Υπηρεσία Επιμελητών Ανηλίκων Αθηνών), το Ηνωμένο Βασίλειο (μη κυβερνητική οργάνωση Greenlight) και η Ιταλία (μη κυβερνητική οργάνωση Assolei Sportello Donna Onlus).

συνέχεια στη σελ. 12



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ,
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΑΝΤΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ



Education and Culture
Lifelong learning programme
GRUNDTVIG

Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο

Μαζί ενάντια στην ανήλικη παραβατικότητα

Together against juvenile delinquency

Πέμπτη, 25-6-2015,
ώρα 8:30- 16:00

Πάντειο Πανεπιστήμιο,
αίθουσα
Σάκη Καράγιωργα II
Λεωφόρος Συγγρού 136

Εταίροι:

Υπουργείο, Δικαιοσύνης, Διαφάνειας
και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων
Δ/ση Αντεγκληματικής Πολιτικής
Fundatia Conexiuni (Ρουμανία)
Greenlight (Ηνωμένο Βασίλειο)
Assolei Sportello Donna Onlus (Ιταλία)



ΠΑΝΤΕΙΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
"ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ"
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ
ΤΟΜΕΑΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ



ΝΟΜΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Τα Νέα του ΣΕΔΑ

9/2/2015: Συγκροτήθηκε σε σώμα το νέο Δ.Σ. του Σ.Ε.Δ.Α., όπως προέκυψε μετά από τις εκλογές που διενήργησε η εφορευτική. Κατόπιν τούτων και σύμφωνα με το καταστατικό του Σ.Ε.Δ.Α., έγινε κατανομή των αρμοδιοτήτων του νέου Δ.Σ. του Σ.Ε.Δ.Α. που έχει ως εξής:

Πρόεδρος: Ζαγούρα Παρασκευή, Αντιπρόεδρος: Δελαβέκουρα Ευαγγελία, Γραμματέας: Πράνταλος Ιωάννης, Ταμίας: Μαλούκου Αφροδίτη, Μέλη: Τσέκερη Βασιλική, Μουτσοπούλου Χριστίνα, Καλογερά Βασιλική.

Το νέο Δ.Σ. του Σ.Ε.Δ.Α., όπως θα ενθουσιάζονται όλοι οι συνάδελφοι, προέκυψε μετά από Γενική Συνέλευση του κλάδου λόγω της απροθυμίας εκδήλωσης υποψηφιοτήτων. Το γεγονός αυτό οφείλει να μας οδηγήσει σε σκέψεις κυρίως προς την κατεύθυνση της αναζήτησης των αιτιών. Κατά την άποψή μας ορισμένοι παράμετροι έχουν να κάνουν με: α. τη μεταβατική περίοδο που διανύουν οι Υπηρεσίες μας μετά την επιβληθείσα συγχώνευση των Υπηρεσιών μας με τις Υπηρεσίες Επιμελητών Κοινωνικής Αρωγής, β. την τρομοκρατία της διοίκησης του Υ.Δ.Δ.&Α.Δ. (περιλαμβανομένων και των ψευδών στοιχείων κόστους κλπ που δρομολόγησαν την συγχώνευση, τα οποία και είχαμε καταγγείλει) κυρίως προς περιφερειακές Υπηρεσίες υπό το πρόσχημα του δήθεν χαμηλού φόρτου εργασίας, ωσάν η πληθυσμακή στελέχωση των Υπηρεσιών να έγινε από τις Υπηρεσίες και όχι κεντρικά από τη διοίκηση, η οποία φέρει εξολοκλήρου την ευθύνη του οποίου τελικού σχεδιασμού, γ. την απροθυμία ανάληψης της ευθύνης εκπροσώπησης του κλάδου μας από συναδέλφους λόγω και βαθύτατων ιδεολογικών διαφορών, προσωπικών επιλόγων μη έκθεσης σε ρευστό τοπίο κοκ. Όλα τα παραπάνω πρέπει να μας εμβάλλουν σε σκέψεις προς την κατεύθυνση της συσπείρωσης και ενεργοποίησης του κάθε μέλους του Σ.Ε.Δ.Α. ξεχωριστά, διότι το δεν μετέχω, μονοσήμαντα, σημαίνει μόνο **αποδοχή των εκάστοτε δεδομένων.**

11/2/2015: Το νέο Δ.Σ. του Σ.Ε.Δ.Α., αμέσως μετά την ανάληψη των καθηκόντων του πραγματοποίησε συνάντηση από κοινού με το προεδρείο του συλλόγου των Υ.Ε.Κ.Α. με τον υπουργό Δ.Δ.&Α.Δ., καθηγητή κ. Ν. Παρασκευόπουλο. Η συνάντηση είχε χαρακτήρα γνωριμίας και ενημέρωσης εκ μέρους των συλλόγων μας των προβλημάτων που ανέκυψαν στον κλάδο μας με την εφαρμογή του Π.Δ.101/2014, ετέθη επίσης και το θέμα των υπηρεσιακών μεταβολών σε προεκλογική περίοδο. Το αυτό θέμα ετέθη και στο Υ.Ε.&Δ.Α.

6/4/2015: Το Δ.Σ. του Σ.Ε.Δ.Α. πραγματοποίησε προγραμματισμένη συνάντηση με τον Γ.Γ. Αντεγκληματικής Πολιτικής του Υ.Δ.Δ.&Α.Δ. κ. Ε. Φυτράκη και ενώ επέκειτο η ψήφιση του νόμου «Μεταρρυθμίσεις ποινικών διατάξεων, κατάργηση των καταστημάτων κράτησης Γ' τύπου και άλλες διατάξεις (Ν.4322/2015). Ο Σύλλογός μας κατέθεσε έγκαιρα τις παρατηρήσεις του και τις αντιρρήσεις του επί του νομοσχεδίου, στα σημεία που αφορούν τους ανήλικους παραβάτες, αλλά καμία από τις παρατηρήσεις μας δεν ελήφθησαν υπ' όψιν. Αντιστοίχως οι προτάσεις μας κατατέθηκαν και στην αρμόδια επιτροπή της Βουλής.

Μετά την ψήφιση του νόμου αιτηθήκαμε νέα συνάντηση, η οποία ακόμη δεν έχει λάβει χώρα. Μέχρι σήμερα, τουλάχιστον, η στάση του Υπουργείου όσον αφορά τα ζητήματα του κλάδου μας δεν φαίνεται ενθαρρυντική.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Προς
τον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και
Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων
Καθηγητή κ. Νίκο Παρασκευόπουλο

Θέμα: Εισηγήσεις του Συνδέσμου Επιμελητών Ανηλίκων Δικαστηρίων Ανηλίκων Ελλάδος για το σχέδιο νόμου με τίτλο «Μεταρρυθμίσεις ποινικών διατάξεων, κατάργηση των καταστημάτων κράτησης Γ' τύπου και άλλες διατάξεις», και ειδικότερα αναφορικά με τις διατάξεις για ανήλικους.

Αξιότιμε κ. Υπουργέ,

Παρακαλούμε όπως στο πλαίσιο των καινοτόμων μεταρρυθμίσεων που εισάγει το νέο σχέδιο νόμου του οποίου η επεξεργασία συνεχίζεται, να λάβετε υπόψη σας τις παρακάτω εισηγήσεις του Συνδέσμου Επιμελητών Ανηλίκων Δικαστηρίων Ανηλίκων Ελλάδας ειδικότερα σχετικά με τις διατάξεις που αφορούν σε ανήλικους.

Άρθρο 2 του Σχεδίου Νόμου

Παράγραφος 3: Αντίστοιχα με την κάθειρξη που αφορά σε αλληλοδαπένηλικο καταδικασθέντα, θα πρέπει να ορισθεί το χρονικό εύρος του περιορισμού σε ειδικό κατάρστημα κράτησης νέων που να δικαιολογεί την απέλαση. Προτείνεται ως χρονική αφετηρία τα πέντε έτη περιορισμού σε ειδικό κατάρστημα κράτησης νέων.

Παράγραφος 11: Σύμφωνα με τη διάταξη όπως είναι σήμερα διατυπωμένη διαπιστώνεται ότι:

Α) Σε ανήλικο ποινικά υπεύθυνο θα είναι δυνατόν να επιβάλλεται αναμορφωτικό μέτρο, αυτό της τοποθέτησης στο Ίδρυμα Αγωγής. Τούτο έρχεται σε αντίθεση με το άρθρο 126 που αφορά σε ποινικά ανεύθυνους ανήλικους, συμπεριλαμβανομένης και της παραγράφου 3. Έως σήμερα στην ηλικιακή ομάδα 15-18 ετών εφαρμόζεται το μακροτέκμηριο ποινικής ανευθυνότητας και εφόσον ο ανήλικος κριθεί ποινικά ανεύθυνος επιβάλλεται αναμορφωτικό μέτρο (μεταξύ άλλων και η τοποθέτηση στο Ίδρυμα Βόθου).

συνέχεια στη σελ. 3, 4

ΕΠΙΜΕΛΟΥΜΑΙ

Τρίμηνη έκδοση του Συνδέσμου Επιμελητών Δικαστηρίων Ανηλίκων Ελλάδας
Έδρα: Δέγλερν 2, ΤΚ. 115 22, Αθήνα
Τηλ.210-8701305, 210- 4173659, Φαξ: 210- 4171101
sedaeimelites@hotmail.com

ΕΚΔΟΤΕΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ:

Ζαγούρα Πάρη (Πρόεδρος ΣΕΔΑ)
Δελαβέκουρα Ευαγγελία, Μουτσοπούλου Χριστίνα
ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ:
Δελαβέκουρα Ευαγγελία, Γαλανού Χαρά, Κογιαννάκη Εύα, Κοσκιανάδου Τάνια, Μουτσοπούλου Χριστίνα, Παπιά Αγγελική, Πυκνή Μυρσίνη.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΗΣ:

Χ. Μουτσοπούλου, Μ. Πυκνή, Μ. Φυλακτού
ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:
Ε. Κογιαννάκη, Χ. Μουτσοπούλου, Ν. Βαρβατάκος
Ηλεκτρονική σελιδοποίηση - Εκτύπωση:

Γραφικές τέχνες - Εκδόσεις
Νοταρά 77, Πειραιάς, 210 - 4176649

Σύνθεση ΔΣ ΣΕΔΑ:

1. Πάρη Ζαγούρα, Πρόεδρος, 210-8701340
2. Ευαγγελία Δελαβέκουρα, Αντιπρόεδρος, 210-8701305
3. Γιάννης Πράνταλος, Γεν. Γραμματέας, 210-8701332
4. Αφροδίτη Μαλλοπούλου, Ταμίας, 210-4175795
5. Βασιλική Καλογερά, Μέλος 210-8701336
6. Βίκυ Τσέκερη, Μέλος 210-4175760
7. Χριστίνα Μουτσοπούλου, Μέλος 210-4173659

Πράξεις δηλ. που συμπεριλαμβάνονται στο άρθρο 127 όπως ισχύει σήμερα είτε συνδέονται με ποινικά ανεύθυνο ανήλικο 15-18 ετών και οδηγούν αναγκαστικά σε αναμορφωτικό μέτρο είτε συνδέονται με ποινικά υπεύθυνο ανήλικο 15-18 ετών και οδηγούν σε περιορισμό. Τα αναμορφωτικά μέτρα διακρίνονται από αναμορφωτικές ποινές άλλων ευρωπαϊκών συστημάτων και προϋποθέτουν την αναγνώριση ποινικά ανεύθυνου ανηλίκου. Εάν ο νομοθέτης σκοπεύει στη δημιουργία ενός ενδιάμεσου καθεστώτος, όπου θα συνδυάζονται διαπαιδαγώγηση και ποινική ευθύνη, αυτό θα πρέπει να γίνει κατά τρόπο διακριτό από τα ισχύοντα αναμορφωτικά μέτρα του άρθρου 122 ΠΚ και στο πλαίσιο διακριτών δομών.

Β) Με τη νέα διάταξη θα είναι δυνατή η αντικατάσταση ενός αναμορφωτικού (διαπαιδαγωγικού) μέτρου, αυτού της τοποθέτησης στο ίδρυμα Αγωγής με μια ποινή, αυτή του περιορισμού, δηλ. η αναδρομική επί τα χείρω μεταβολή της ποινικής κατάστασης ενός ανηλίκου, με αφορμή την αυτή αιτία/υπόθεση που έχει ήδη εκδικασθεί, κάτι που για παράδειγμα δεν είναι δυνατόν να συμβεί στο πλαίσιο της εκδίκασης της εν λόγω υπόθεσης σε β' βαθμό.

Γ) Με τη νέα διάταξη εξομοιώνεται η απλή διαφυγή με την τέλεση νέου εγκλήματος βίας. Η διαφυγή από το ίδρυμα, ακόμη και η επανειλημμένη, δεν συνδέεται αναγκαία με εγκληματική πρόθεση ή εγκληματική διάπραξη. Συχνά συνδέεται με τους ίδιους τους όρους διαβίωσης στο ίδρυμα, (υποδομές και μέθοδοι, σχέσεις ανάμεσα σε τρόφιμους κ.λπ.), ιδιαιτερότητες των τροφίμων που δεν καλύπτονται (πολιτισμικές, γλωσσικές, ψυχικές, γενικότερης υγείας) ή ακόμη και με συναισθηματικές ανάγκες λόγω του νεαρού της ηλικίας τους.

Δ) Με τη νέα διάταξη διαχωρίζεται εκ του αποτελέσματος η ομάδα των ανηλίκων από εκείνη των νεαρών ανηλίκων (μετεφήβων) που έχουν τελήσει πράξη κατά την ανηλικότητα και που λόγω του ότι εκδικάσθηκαν μετά τη συμπλήρωση του 18ου έτους της ηλικίας εξαιρούνται από την τοποθέτηση στο Ίδρυμα Αγωγής (βλ. και νέα προτεινόμενη ρύθμιση άρθρου 130 παρ.1 ΠΚ περί αυτοδίκαιης άρσης του μέτρου με τη συμπλήρωση του 18ου έτους (άρθρο 2 παρ. 14 σχεδίου νόμου). Για παράδειγμα, η ρησεία κατά την ανηλικότητα είναι δυνατόν να οδηγήσει τον ανήλικο «καταδικασθέντα» στο Ίδρυμα, ενώ τον μετέφηβο που «καταδικάσθηκε» ως ανήλικος, τούτο δεν είναι δυνατόν. Οι δε διαφυγές του πρώτου από το Ίδρυμα ή η διάπραξη νέας ρησείας (υποτροπή) θα τον οδηγήσουν, σε επιδείνωση της ποινικής του θέσης αναφορικά με το πρώτο αδίκημα, δηλ. σε περιορισμό, ανεξάρτητα από τη μεταχείριση που θα αποφασισθεί για το δεύτερο αδίκημα. Αντίθετα, ο μετέφηβος υπότροπος δεν θα υποστεί καμία μεταβολή της ποινικής του μεταχείρισης ένεκα του πρώτου αδικήματος. Εκ του αποτελέσματος δηλαδή, η μεταχείριση των νεαρότερων ανηλίκων θα είναι δυσμενέστερη από εκείνη των μεγαλύτερων σε ηλικία ανηλίκων παραβατών. Ας σημειωθεί ότι τα σοβαρότερα αδικήματα (και δη τα κακούργηματα βίας) διαπράττονται κυρίως στην ηλικία 17-18 ετών και εκδικάζονται συνήθως μετά τη συμπλήρωση του 18ου έτους της ηλικίας.

Ως εκ τούτου, θα ήταν προτιμότερο, στην περίπτωση της υποτροπής, ο περιορισμός για πράξη που εάν την τελούσε ενήλικος θα ήταν κακούργημα βίας να μην είναι δυνατόν να επιβληθεί αναδρομικά σε αντικατάσταση παλαιότερου αναμορφωτικού μέτρου τοποθέτησης στο Ίδρυμα αλλήλ αποκλειστικά ως συνέπεια της νέας «καταδίκης» για τέτοιο αδίκημα. Μόνη δε η διαφυγή χωρίς την τέλεση νέου αδικήματος δεν δικαιολογεί περιορισμό, εάν μάλιστα συλληγοισθεί κανείς ότι οι ανήλικοι βρίσκονται σε καθεστώσ προστατευτικής φύλαξης και όχι φρούρησης.

Σημειώνεται ότι η διάταξη δεν εφαρμόζεται σε κορίτσια, ανήλικες και μετέφηβες που δικάστηκαν ως ανήλικες, καθώς Ίδρυμα Αγωγής για κορίτσια δεν υφίσταται.

Παράγραφος 15: Στην προτεινόμενη διάταξη του άρθρου 312 παρ. 1 ΠΚ είναι σκόπιμο να προσδιορισθεί η έννοια της συνεχούς σκληρής συμπεριφοράς.

Εξάλλου, η προτεινόμενη διάταξη προβλέπει ότι η πράξη δεν τιμωρείται όταν η διαφορά ηλικίας ανάμεσα στον ανήλικο δράστη και τον ανήλικο παθόντα δεν ξεπερνά τα τρία έτη. Τότε προς τι η εγκληματοποίηση της εν λόγω συμπεριφοράς όταν δεν υφίσταται αυτή η διαφορά ηλικίας; Εφόσον στην περίπτωση αυτή δεν προβλέπεται η δυνατότητα να επιβληθούν αναμορφωτικά μέτρα, είτε στο πλαίσιο της αποχής από ποινική δίωξη είτε με την έκδοση δικαστικής απόφασης, ίσως το πέρασμα των ανηλίκων αυτών από την ποινική διαδικασία θα καταλήξει να είναι περισσότερο στιγμιστικό παρά επωφελής για τους ίδιους. Ίσως εδώ θα ήταν σκόπιμο να δοθεί έμφαση στο αναμορφωτικό μέτρο της συνδιαλλογής (άρθρο 122 περ.1.ε ΠΚ) σε συνδυασμό με την αποχή από ποινική δίωξη (άρθρο 45 Α ΚΠΔ). Εξάλλου, σε άλλες περιπτώσεις της ποινικής νομοθεσίας το ατιμώρητο μιας συμπεριφοράς έχει συσχετισθεί με την επέλευση νέων στοιχείων στην υπόθεση π.χ. αναδεικνύεται στην πορεία «συμπτωματικός» ο χαρακτήρας της χρήσης ναρκωτικών ουσιών, ακολουθεί απόδοση του ιδιοποιηθέντος πράγματος κ.λπ. Άλλως, όσον αφορά σε ανηλικούς, η συμπεριφορά αυτή να εγκληματοποιηθεί αποκλειστικά για ανηλικούς των οποίων η διαφορά ηλικίας είναι μεγαλύτερη από τρία έτη.

Άρθρο 3 του Σχεδίου Νόμου

Παράγραφος 2 (που αναφέρεται στο τελ. εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 239 ΚΠΔ) σε συνδυασμό με την παράγραφο 3 (που αναφέρεται στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 282 ΚΠΔ)

Η έκθεση κοινωνικής έρευνας που καταλήγει και σε γνωμοδότηση του επιμελητή ανηλίκων αναφορικά με το προσφορότερο για τον ανήλικο αναμορφωτικό μέτρο εξατομικευμένης μεταχείρισης αποτελεί παραδοσιακά κύριο μεθοδολογικό εργαλείο της ποινικής δικαιοσύνης ανηλίκων, όσον αφορά στη διαδικασία στο δικαστήριο ουσίας σε α' και β' βαθμό, και πλέον και στη διαδικασία της αποχής από ποινική δίωξη (βλ. και την προτεινόμενη νέα διατύπωση της παρ. 2 του άρθρου 45 Α ΚΠΔ, στο άρθρο 3 του σχεδίου νόμου). Η έκθεση αυτή απευθύνε-

ται συμβουλευτικά προς τον δικαστικό λειτουργό, δεν επιδρά όσον αφορά στο σκέλος της εξακρίβωσης της αλήθειας για την τέλεση ή τη μη τέλεση της πράξης αλήθια είναι κρίσιμη για το σκέλος της πρόσφορης μεταχείρισης. Ως εκ τούτου, δεν αποτελεί αποδεικτικό υλικό της δικογραφίας, όπως και συνακόλουθα οι επιμελητές ανηλίκων δεν είναι ανακριτικοί υπάλληλοι και δεν καταθέτουν ως μάρτυρες στη διαδικασία.

Ειδικότερα, στο πλαίσιο του άρθρου 239 ΚΠΔ είναι σαφές ότι η έρευνα του επιμελητή ανηλίκων δεν αφορά στη συλλογή των αναγκαίων αποδεικτικών στοιχείων για να βεβαιωθεί η τέλεση εγκλήματος και να αποφασιστεί αν πρέπει να εισαχθεί κάποιος σε δίκη γι' αυτό (παράγραφος 1). Αντίθετα, αφορά στη συλλογή των απαιτούμενων πληροφοριών ... για την υγιεινή, την ηθική και διανοητική του κατάσταση, για την προηγούμενη ζωή του, για τις οικογενειακές συνθήκες και γενικά για το περιβάλλον του, γι' αυτό δηλ. που εάν ο κατηγορούμενος ήταν ενήλικος, θα αφορούσε, σύμφωνα και με την ίδια διάταξη, στην προσωπικότητά του και επηρεάζει την επιμέτρηση της ποινής (παράγραφος 2).

Η έρευνα αυτή στο στάδιο της ανάκρισης αναδεικνύεται ακόμη πιο σημαντική αφού ο ανακριτής καλείται πλέον να επιλέξει και μεταξύ αναμορφωτικών μέτρων σε θέση περιοριστικών όρων (δεύτερο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 282 ΚΠΔ, όπως τροποποιημένο προτείνεται και από το άρθρο 3 παρ. 3 του σχεδίου νόμου). Η έρευνα και η έκθεση όπου τα πορίσματα της έρευνας αποτυπώνονται θα πρέπει να διέπονται από τα χαρακτηριστικά που τη διέπουν σε κάθε άλλη ποινική διαδικασία, να είναι δηλαδή απόρρητη και εμπιστευτική προς τον δικαστή.

Παράγραφος 11

Να προβλεφθεί η περίπτωση όπου ο ανήλικος εκδικάζεται μετά τη συμπλήρωση του 18ου έτους της ηλικίας του οπότε δεν τίθεται θέμα καταστροφής, παύσης ισχύος, μη χρησιμοποίησης δελητίου ποινικού μητρώου, αλλιά μη εγγραφής της σχετικής απόφασης στο ποινικό μητρώο.

Άρθρο 5 του Σχεδίου Νόμου

Παράγραφος 3

Είναι σκόπιμο η άδεια δοκιμασίας να μην λάβει τον χαρακτήρα της υπό όρους απόλυσης και να απαιτείται η έκδοση σχετικής δικαστικής απόφασης. Εξάλλου δεν πρόκειται για αντικατάσταση ή μετατροπή μέτρου που έχει οριστικό χαρακτήρα (βλ. άρθρο 124 ΠΚ). Προτείνεται η άδεια δοκιμασίας να παραμένει ζήτημα του συστήματος που διαχειρίζεται εν τοις πράγμασι την αναμορφωτική μεταχείριση.

Αξιότιμε κ. Υπουργέ,

Θα θέλαμε επιπλέον να τονίσουμε ότι με τις νέες διατάξεις το κύριο βάρος της αναμορφωτικής μεταχείρισης των ανηλίκων μεταφέρεται στην κοινότητα με τον ρόλο των Επιμελητών Ανηλίκων να αναδεικνύεται περισσότερο από ποτέ κρίσιμος. Με την πρόσφατη, ωστόσο, συγχώνευση των Υπηρεσιών Επιμελητών Ανηλίκων με τις Υπηρεσίες Επιμελητών Κοινωνικής Αρωγής, ο θεσμός των Επιμελητών Ανηλίκων, ο μοναδικός δηλαδή δημόσιος θεσμός αποκλειστικής ενασχόλησης με το παιδί παραβάτη του νόμου, έχει ποιοτικά και ποσοτικά συρρικνωθεί ως προς την ειδική του λειτουργία και καλείται να υπηρετήσει και ανάγκες της ποινικής δικαιοσύνης ενηλίκων. Ειδικότερα, σήμερα, στην επικράτεια λειτουργούν 39 ενιαίες Υπηρεσίες, ενώ τα πρωτοδικεία είναι 63. Οι 25 από αυτές υπηρετούν αποκλειστικά από Επιμελητές Ανηλίκων που καλούνται σε διπλό ρόλο, Επιμελητών Ανηλίκων και Επιμελητών Κοινωνικής Αρωγής, ενώ οι 6 υπηρετούν αποκλειστικά από Επιμελητές Κοινωνικής Αρωγής, που επίσης καλούνται σε διπλό ρόλο, Επιμελητών Κοινωνικής Αρωγής και Επιμελητών Ανηλίκων. Να σημειωθεί ότι οι 20 από τις 39 Υπηρεσίες είναι μονοπρόσωπες για οτιδήποτε αυτό σημαίνει για την ποιοτική ενασχόληση στο πεδίο της πρόληψης και της μεταχείρισης των ανηλίκων. Στην πραγματικότητα, αυτή η συγχώνευση εξυπηρέτησε, διαχειριστικά και μόνο, την πηλοσματική εξάπλωση του θεσμού των επιμελητών κοινωνικής αρωγής ο οποίος προϋπήρχε σε 14 μόλις πρωτοδικεία. Με τη λογική του 2 σε 1, ο θεσμός κοινωνικής αρωγής ενηλίκων επεκτάθηκε και στα 39 εν λόγω πρωτοδικεία. Παρακαλούμε να επανεξετάσετε το ζήτημα της αξιοποίησης του ανθρώπινου δυναμικού των Υπηρεσιών, μέσα από μια ορθολογική και παιδοκεντρική αντίληψη που συνάδει και με τις προτεινόμενες τροποποιήσεις.

Για το Δ.Σ. του ΣΕΔΑ

Η Πρόεδρος

Ο Γενικός Γραμματέας

Π. Ζαγούρα

Γ. Πράνταλος

ΚΑΠΟΙΕΣ ΠΡΩΤΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΝ Ν. 4322/2015

Στις 27 Απριλίου 2015 δημοσιεύθηκε ο Νόμος 4322/2015 «Μεταρρυθμίσεις ποινικών διατάξεων, κατάργηση των καταστημάτων κράτησης Γ _ τύπου και άλλες διατάξεις», ο οποίος και επιφέρει σημαντικές αλλαγές στο Δίκαιο ανηλίκων. Ο Σύλλογός μας έκανε προσπάθειες παρέμβασης, ήδη στο στάδιο του νομοσχεδίου με συγκεκριμένες προτάσεις, αντιρρήσεις και παρατηρήσεις τις οποίες και κατέθεσε τόσο στο υπουργείο όσο και στην αρμόδια διαρκή επιτροπή της Βουλής. Αναμενόμενα, καμία από τις παρατηρήσεις μας δεν ελήφθησαν υπόψιν σε κανένα στάδιο της διαδικασίας καίτοι εισακούσθησαν και θεωρήθηκαν κρίσιμες.

Βεβαίως, η οποιαδήποτε κριτική στον νόμο πρέπει να ανασυστήσει την κατεύθυνση του δικαίου εν γένει και ειδικότερα του δικαίου ανηλίκων. Στις επαφές που είχαμε αρμοδίως με την πολιτική ηγεσία, μας διαβιβάστηκε η προσπάθεια νομοθέτησης σε «κατάσταση εκτάκτου ανάγκης». Η επικίνδυνη πολλαπλώς αυτή αντίληψη αφενός θέτει αλλά και υποκρύπτει το πρόβλημα της κυριαρχίας εντός των μηχανισμών οι οποίοι και επικαλούνται την «έκτακτη ανάγκη», αφετέρου δηλοί εμφανώς την λειτουργικοποίηση του μοντέλου, καθώς είναι προφανές ότι δεν ξεκινούν οι «μεταρρυθμίσεις» από ιδεολογικές παραμέτρους της αποασυλοποίησης, αν και γίνεται επίκληση αυτών, αλλά από την ανάγκη διεκπεραίωσης του παραβατικού πληθυσμού εντός του ποινικού και σωφρονιστικού συστήματος. Η περίπτωση των συνεπειών της φυγής π.χ. από το Ι.Α.Α.Α.Σ.Ε. Βόλου είναι χαρακτηριστική της επί τα χείρω μεταρρύθμισης, η οποία και υπαγορεύτηκε από την ενεστώσα κατάσταση του Ιδρύματος. Στα πλαίσια αυτά και με δεδομένο τον υπαλληλικό πληθυσμό των Υπηρεσιών μας, δεν πρέπει να μας διαφεύγει η παράλληλη δράση διαφόρων ΜΚΟ στον τομέα αυτό, ή η ανάθεση της προμήθειας των συστημάτων «γαιοεντοπισμού» των γνωστών «βραχιολακίων» σε εταιρεία που στη Μεγάλη Βρετανία διατηρεί συμβαλλόμενη με το κράτος ιδιωτικές φυλακές. Να θυμίσουμε, εδώ, ότι η ημεδαπή εκδοχή του βραχιολακίου έλαβε χώρα με την ευγενική συνδρομή και αποδοχή του αντιεξουσιαστικού κινήματος υπό το πρίσμα της πραγμάτωσης του δικαιώματος

στην παιδεία!! Οι εξελίξεις και οι διεργασίες αυτές δεν πρέπει να μας αφήνουν αδιάφορους καθώς τουλάχιστον εμφανίζουν μακροπρόθεσμα αλλά και μεσοπρόθεσμα τον τρόπο κάλυψης του εδάφους του «κοινωνικού κράτους» που εγκαταλείπεται από το Δημόσιο. Η έλλειψη προσωπικών των Υπηρεσιών μας εν τέλει και η αδυναμία ή η έλλειψη βούλησης σύγκρουσης της πολιτικής ηγεσίας με τη διοίκηση, η οποία και επέβαλε για ίδιον γραφειοκρατικό όφελός της την «συγχώνευση» με το Π.Δ.101 δεν αφήνει περιδώρια παρανόησης. Όσο δεν επιβάλλεται η όποια πολιτική βούληση επί της γραφειοκρατίας και των επιμέρους συμφερόντων αυτής, η πολιτική βούληση εκ των πραγμάτων ταυτίζεται με τη λειτουργία της γραφειοκρατίας, συνεπώς τα δύο νομικά κείμενα, το Π.Δ.101 και ο Ν. 4322/2015 βρίσκονται σε αιτιώδη εμπρόθετη συνάφεια. Επιπρόσθετα, μετά και την εκπληκτική διατύπωση και προώθηση απόψεων, από τα πλέον επίσημα χείλη, που θεωρούν και ανάγκουν τους μηχανισμούς καταστολής σε φορείς της εθνικής συναίνεσης (sic), δια του νεφελώματος της λαϊκής ενότητας (ποιοί με ποιούς άραγε;), ωσάν οι μηχανισμοί καταστολής να είναι ουδέτεροι μηχανισμοί κάποιου ουδέτερου κράτους και όχι κράτους με συγκεκριμένο κοινωνικοπολιτικό περιεχόμενο και με μηχανισμούς καταστολής αντίστοιχους και υπό την συγκινητική παραμυθία του είδους «Ο Αστυνόμος είναι ο φίλος στη γωνιά του δρόμου, είναι ο προστάτης του φτωχού, είναι ο φύλακας – άγγελος του κατατρεγμένου.» , φιλία που την γνωρίζει ιστορικά αλλά και σε ενεστώτα χρόνο περιφανώς ο κάθε κατατρεγμένος στη γωνιά του δρόμου ή στα αστυνομικά τμήματα. Υπό τις παρούσες συνθήκες και με τις συγκεκριμένες ιδεολογικές επιλογές δεν απομένουν πολλές ελπίδες για τη νεότητα που ενεπλάκη στο ποινικό σύστημα πέραν της καταστολής, όπως είχαμε ήδη επισημάνει με το υπ.αρ/πρωτ. ΣΕΔΑ:164 της 10/02/2015 έγγραφό μας προς τον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων καθηγητή κ. Νίκο Παρασκευόπουλο.

Γιάννης Πράνταλος
Επιμελητής ανηλίκων Αθήνας,
Γεν. Γραμματέας ΣΕΔΑ,
giannisprantalos@yahoo.gr

Μετά τον νόμο, τι;

Τα αντανakλαστικά που θα αναπτύξει το σύστημα κατά την εφαρμογή του νέου νόμου προβλέπεται, ενδεικτικά, να είναι τα εξής:

-Αύξηση του πληθυσμού ηλικίας 15-18 στους οποίους θα επιβάλλεται **το μέτρο της τοποθέτησης στο Ίδρυμα Αγωγής Βόλου** (ήδη σήμερα υπολογίζεται στα 60 παιδιά) αφού θα είναι η μόνη διαθέσιμη ιδρυματική μορφή μεταχείρισης, ενώ από την άλλη το Ίδρυμα στερείται κατάλληλων χώρων, προσωπικού, προγράμματος και διασύνδεσης με την κοινότητα που αποτελούν τους αναγκαίους όρους για τη λειτουργία μιας δομής φιλοξενίας αναμορφωτικού τύπου.

-Αύξηση του πληθυσμού ηλικίας 15 ετών και άνω στους οποίους θα επιβάλλεται **το μέτρο της κοινωφελούς εργασίας**, ως το μοναδικό επαχθές αναμορφωτικό μέτρο μέχρι την ηλικία των 25 ετών, ενώ από την άλλη δεν έχουν μέχρι σήμερα εξασφαλισθεί οι όροι και η συναίνεση των φορέων εφαρμογής της κοινωφελούς εργασίας στο πλαίσιο του ποινικού δικαίου ανηλικών (διαπαιδαγωγικός χαρακτήρας του μέτρου, εφαρμογή του σε κακουργηματικού χαρακτήρα αδικήματα, ευελιξία και ασφάλεια κατά την παροχή του έργου κ.λπ.)

-Αύξηση του αριθμού των «ανέφικτων» **Επιμελειών**, και δη των εντατικών Επιμελειών για τα βαρύτερα αδικήματα, στις περιπτώσεις όπου οι ανήλικοι και νεαροί ενήλικοι - όταν το μέτρο της Επιμέλειας Υπηρεσίας Επιμελητών επιβάλλεται μετά τη συμπλήρωση του 18ου έτους της ηλικίας - είναι π.χ. αλλοδαποί που δεν μιλούν τα ελληνικά και δεν διαθέτουν ασφαλές και κατάλληλο περιβάλλον διαμονής που αποτελούν τους αναγκαίους όρους για την αποτελεσματική εφαρμογή του αναμορφωτικού μέτρου της επιμέλειας.

Παρά τις «καλές προθέσεις» αποκλιμάκωσης της ποινικής καταστολής, λόγω των παραπάνω σοβαρών κενών στη διαχείριση της ανήλικης παραβατικότητας, οι κίνδυνοι είναι φανεροί:

A) Απαξίωση των θεσμών που είναι προορισμένοι να εξυπηρετούν τη διαχείριση της ανήλικης παραβατικότητας στην κοινότητα, δηλ. των Υπηρεσιών Επιμελητών Ανηλικών καθώς: α) το κοινωνικό κράτος στο οποίο οι επιμελητές ανηλικών στηρίζονται για να εφαρμόσουν

την επιμέλεια έχει καταρρεύσει, και β) οι Υπηρεσίες, στην πλειονότητά τους, καλούνται σε διπλό ρόλο και καθήκοντα, επιμελητή ανηλικών και επιμελητή κοινωνικής αρωγής, με θολό μάλιστα τον χρονικό ορίζοντα ανάσχεσης της εν λόγω ρύθμισης.

B) Εκ του αποτελέσματος, εκχώρηση αρμοδιότητας στους πάσης φύσης σωτήρες της ιδιωτικής πρωτοβουλίας σε κρίσιμα, δημόσιας αρμοδιότητας ζητήματα που αφορούν σε ανήλικους παραβάτες, ενώ ήδη η ακαταλληλότητα τέτοιων φορέων στον ευρύτερο τομέα της παιδικής προστασίας έχει διαφανεί σε πολλές περιπτώσεις. Η νόμιμη, και όχι νομιμοφανής, δράση των ΜΚΟ στο πεδίο των αναμορφωτικών μέτρων έχει, κατά την κρίση μας, επικουρικό χαρακτήρα και, κυρίως, προϋποθέτει τον ενδελεχή και διαρκή έλεγχο των οικονομικών μέσων και της μεθοδολογίας τους από αρμόδια Αρχή, ενώ σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να υποκαθιστά τη δημόσια λειτουργία του κράτους στη διαφύλαξη του εννόμου αγαθού της ανηλικότητας.

Σημαίνουν οι παραπάνω τοποθετήσεις μας ότι θα έπρεπε να διατηρηθεί το υπάρχον, έστω και εκσυγχρονιζόμενο, καθεστώς του ποινικού εγκλεισμού των ανηλικών; Ευθαρσώς απαντάμε, όχι!

Τα παραπάνω ζητήματα έχουν επανειλημμένως και με πολλές ευκαιρίες θιγεί. Στο πλαίσιο όμως των πάσης φύσεως νομοθετικών μεταρρυθμίσεων τίθεται εκ νέου, και εν προκειμένω τίθεται με επείγοντα τρόπο, η ανάγκη λήψης **άμεσα εφαρμοζόμενων μέτρων για την ουσιαστική μέριμνα και φροντίδα των ανηλικών σε όλα τα επίπεδα, εκπαιδευτικής και ψυχοκοινωνικής τους ένταξης, λαμβανομένων υπόψη των χαρακτηριστικών των εμπλεκόμενων ατόμων και κοινοτήτων.**

Οι Επιμελητές Ανηλικών καλούμαστε να διαφυλάξουμε τον δημόσιο και πλουραλιστικό χαρακτήρα της διαχείρισης της ανήλικης παραβατικότητας, και θα παραμείνουμε μαχητικοί στον στόχο αυτό.

Π. Ζαγούρα, Πρόεδρος ΣΕΔΑ
Γ. Πράνταλος, Γ. Γραμματέας ΣΕΔΑ



ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ ΝΕΑΡΩΝ ΠΑΡΑΒΑΤΩΝ

Η «Επ'άνοδος» εγκαινίασε πλατφόρμα ανταλλαγής απόψεων και συντονισμού δράσεων σχετικά με την κοινωνική ένταξη νεαρών παραβατών. Στην πλατφόρμα αυτή συμμετέχουν οι: Δικαστές, Ανακριτές και Εισαγγελείς Ανηλίκων Αθήνας και Πειραιά, η Διευθύντρια της Δ/νσης Πρόληψης Παραβατικότητας Ανηλίκων και Μετασφραγιστικής μέριμνας του Υπουργείου Δικαιοσύνης Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, εκπρόσωποι του Κύκλου Δικαιωμάτων του Παιδιού στο Συνήγορο του Πολίτη, οι Προϊστάμενοι των τμημάτων Επιμελητών Ανηλίκων και Κοινωνικής Αρωγής της Υπηρεσίας Επιμελητών Ανηλίκων και Κοινωνικής Αρωγής της Δικαστηρίων Αθήνας και Πειραιά, εκπρόσωπος του Τμήματος Ανηλίκων της Γενικής Αστυνομικής Δ/νσης Αθήνας, εκπρόσωπος των Δικηγορικών Συλλόγων Αθήνας και Πειραιά. Τη συζήτηση διευθύνει κάθε φορά η υπεύθυνη για τους ανηλικούς Αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου κ. Ξένη Δημητρίου – Βασιλοπούλου.

Η πρώτη συνάντηση πραγματοποιήθηκε **την Τρίτη 17 Φεβρουαρίου στα γραφεία της Επ'άνοδος** (Δερρινού 28-30, Πλ. Βικτωρίας) με θέμα: «**Κοινωνικός Εργασία Ανηλίκων, δημιουργία πλατφόρμας διαλόγου από τους εμπλεκόμενους φορείς**». Στη συνάντηση αυτή οι συμμετέχοντες ανέπτυξαν την έννοια της παροχής κοινωφελούς εργασίας από τους ανήλικους, τις διακρίσεις του τρόπου επιβολής της κοινωφελούς εργασίας (ως περιοριστικός όρος ή αναμορφωτικό μέτρο), την ιδιαιτερότητα της ανηλικότητας στην παροχή κοινωφελούς εργασίας που αφορά κυρίως την απαγόρευση της εργασιακής απασχόλησης των ανηλίκων, τη σύνδεση της παροχής κοινωφελούς εργασίας εκ μέρους των ανηλίκων με την εκπαιδευτική διαδικασία σύμφωνα και με προηγούμενη εγκύκλιο του Α. Πάγου, τον εμπλουτισμό της κοινωφελούς εργασίας με την απαραίτητη υποστήριξη (ψυχοκοινωνική, επαγγελματική), τη στενή συνεργασία του φορέα παροχής της κοινωφελούς εργασίας (Επ'άνοδος) με τους δικαστές, ανακριτές, εισαγγελείς και επιμελητές, την ανατροφοδότηση των εμπλεκόμενων υπηρεσιών και επαγγελματιών με πληροφορίες για την πορεία του ανηλικού, την επιβολή πάντοτε του μέτρου της επιμέλειας από επιμελητή ανηλίκων, τη στενή συνεργασία της αστυνομίας για θέματα ανηλίκων με τους αρμόδιους φορείς. Κοινός τόπος όλης της συζήτησης ήταν η σπουδαιότητα της κοινωφελούς εργασίας ως ποινικής κύρωσης που συνδέεται με την κοινότητα και καλλιεργεί συναισθήματα κοινωνικής αλληλεγγύης, ενώ αναδεικνύει τη «φιλική δικαιοσύνη» ως πρόσφορο μέσο του ποινικού μας συστήματος.

Η δεύτερη συνάντηση φορέων και υπηρεσιών πραγματοποιήθηκε **τη Δευτέρα 25 Μαΐου στην Υπηρεσία Επιμελητών Ανηλίκων Πειραιά** (Φίλωνος 28 και Ελ. Βενιζέλου). Τα θέματα που συζητήθηκαν αφορούσαν **ζητήματα σχετικά με τους ανήλικους μετά το ν. 4322/2015, την κοινωνική έρευνα των ανηλίκων (διαδικασία, προϋποθέσεις κλπ), τον προσδιορι-**



σμό του πλαισίου παροχής κοινωφελούς εργασίας στους Δήμους και θέματα σχετικά με τη δωρεάν δικαστική υποστήριξη ανηλίκων. Στη συνάντηση αυτή, η οποία χαρακτηρίστηκε από την καθολική συμμετοχή όλων των προσκληθέντων, αναλύθηκαν ζητήματα ερμηνείας του ν. 4322/2015 που δυσχεραίνουν το έργο των δικαστών και εισαγγελέων για τα οποία οι συμμετέχοντες πρόκειται να ζητήσουν ερμηνευτική εγκύκλιο για την άρση των αμφιβολιών στην εφαρμογή του, διευκρινίστηκε η έννοια της κοινωνικής έρευνας που προβλέπεται στο ν. 4322/2015, συζητήθηκε το θέμα της απροθυμίας των Δήμων να παρέχουν πλαίσια (εκτός του τομέα καθαριότητας) για την παροχή κοινωφελούς εργασίας και τέλος, υπογραμμίστηκε η ανάγκη επιμόρφωσης των δικηγόρων και κυρίως εκείνων που παρέχουν δικαστική υποστήριξη ανηλίκων μέσω του θεσμού της νομικής βοήθειας που προβλέπεται στα δικαστήρια.

Η Υπηρεσία Επιμελητών Ανηλίκων Πειραιά, η οποία φιλοξένησε τη συνάντηση, για άλλη μία φορά (ήδη υλοποιεί Μαθήματα Η/Υ για νέους στα γραφεία της) συνδράμει πρωτοβουλίες και υποστηρίζει προσπάθειες που αφορούν τους νέους αποδεικνύοντας έμπρακτα το αμέριστο ενδιαφέρον της και το μέλημά της για την ομαλή πορεία των νέων καταβάλλοντας κάθε δυνατή προσπάθεια γι' αυτό. Εξάλλου το παράδειγμα του Λευτέρη, του πωλητή του περιοδικού «Σχεδία», που κλήθηκε με πρωτοβουλία της Προϊσταμένης της υπηρεσίας κας Μυρσίνης Πυκνή και άνοιξε τη συνάντηση, επιβεβαιώνει τις καλές προθέσεις και την κοινωνική ευαισθησία των Επιμελητών.

**Φωτεινή Μηλιώνη
Διευθύντρια Επ'άνοδος**

* Η τρίτη συνάντηση φορέων και υπηρεσιών πραγματοποιείται **τη Δευτέρα 29 Ιουνίου στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.**

Ενάντια στο ρεύμα: ενισχύοντας την κοινωνική αλληλεγγύη και την παιδική προστασία στην εποχή της κρίσης»

Το διήμερο 21 & 22 Μαΐου 2015 πραγματοποιήθηκε με την υποστήριξη της Διεύθυνσης Ψυχικής Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας του Ινστιτούτου Υγείας του Παιδιού, το συνέδριο με θέμα: «Ενάντια στο ρεύμα: ενισχύοντας την κοινωνική αλληλεγγύη και την παιδική προστασία στην εποχή της κρίσης». Το συνέδριο διεξήχθη στο πλαίσιο υλοποίησης του προγράμματος «Ολοκληρωμένη Προσέγγιση για τη Διερεύνηση, Διάγνωση και Διαχείριση Περιστατικών Κακοποίησης και Παραμέλησης Παιδιών». Παρουσιάστηκαν ουσιαστικές προτάσεις και παρεμβάσεις που μπορούν να συμβάλουν στην έγκαιρη παρέμβαση, την πρόληψη και αντιμετώπιση της κακοποίησης και παραμέλησης των παιδιών.

Στο συνέδριο πραγματοποιήθηκε μια ολοκληρωμένη παρουσίαση της προσπάθειας δημιουργίας του εθνικού συστήματος αναφοράς περιστατικών κακοποίησης και παραμέλησης παιδιών. Στόχος είναι να δημιουργηθεί ένα κοινό πρωτόκολλο διερεύνησης, διάγνωσης και διαχείρισης περιστατικών κακοποίησης και παραμέλησης παιδιών, υπό τον συντονισμό του Ινστιτούτου Υγείας του Παιδιού. Σημαντική ήταν η αναφορά που έγινε τόσο στα θεσμικά μέτρα για την προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών, το καθεστώς που ισχύει για τους ασυνόδευτους ανήλικους, και τη διαχείριση θεμάτων bullying στα σχολεία, όσο και γενικότερα σε ζητήματα παραβατικότητας που ανακύπτουν από τη μη αναγνώριση και αντιμετώπιση της κακοποίησης και παραμέλησης των παιδιών. Φυσικά προβληματίσαν και συζητήθηκαν ο τρόπος συνδιαλλαγής και εξέτασης των παιδιών από τις ανακριτικές και δικαστικές αρχές, αλλά και η πιθανή κακοποίηση που τα παιδιά δέχονται δευτερογενώς από τις υπηρεσίες με τις οποίες κάθε φορά συνδιαλέγονται. Τέλος, κοινή διαπίστωση όλων των παρευρισκόμενων ήταν η ανάγκη διατομεακής και διεπιστημονικής συνεργασίας πάνω στον τομέα αυτό.

Στο συνέδριο αυτό η Υπηρεσία Επιμελητών Ανηλικών Αθήνας συμμετείχε με την παρουσίαση της θεματικής: Ανήλικος παραβάτης; θύτης ή θύμα; Ζητήματα δεοντολογίας στη διαχείριση της ανήλικης παραβατικότητας.

Στο πλαίσιο της παρουσίασης αυτής αναπτύχθηκε η πιθανή

θυματοποίηση που υφίσταται ο ανήλικος που εμπλέκεται με το σύστημα ποινικής δικαιοσύνης. Έγινε μια σύντομη παρουσίαση του έργου της υπηρεσίας, του καθεστώτος λειτουργίας της, των περιστατικών των οποίων επιλαμβάνεται, των αρχών από τις οποίες διέπεται, των αναμορφωτικών μέτρων που υλοποιούνται ως αποφάσεις του Δικαστηρίου Ανηλικών και φυσικά των ζητημάτων δεοντολογίας που ανακύπτουν. Φυσικά έγινε εκτενής αναφορά στα περιστατικά με τα οποία η υπηρεσία ασχολείται μέσα από τη διαδικασία της πρόληψης, αλλά και της ιδιαιτερότητας του ρόλου του Επιμελητή Ανηλικών.

Αναδείχθηκε το γεγονός ότι για την υπηρεσία μας είναι σημαντικό, και λαμβάνουμε υπόψη, ότι απέναντί μας έχουμε πρωτίτως εφήβους και έπειτα ανήλικους παραβάτες. Εφήβους με όλα εκείνα τα χαρακτηριστικά που διέπουν την ηλικία αυτή. Η εφηβεία είναι ένα διακριτό στάδιο μεταξύ παιδικής ηλικίας και ενηλικίωσης, το οποίο χαρακτηρίζεται από μεγάλες αλλαγές στις βιολογικές, ψυχολογικές και κοινωνικές διεργασίες. Είναι περίοδος μεγάλης αναταραχής, κατά την οποία παρατηρούνται συχνά ακραίες σχέσεις μεταξύ γονέων και παιδιών, έντονες μεταπτώσεις στη διάθεση των εφήβων, αλλά και παραλογισμός εκ μέρους τους όσον αφορά τις αντιδράσεις και τις δράσεις τους. Οι έφηβοι είναι θυμωμένοι με τα πάντα και τους πάντες, είναι αμφιθυμικοί και λειτουργούν παρορμητικά. Τα χαρακτηριστικά αυτά εκδηλώνονται με μεγαλύτερη ένταση στους εφήβους που εμείς διαχειριζόμαστε στην Υπηρεσία Επιμελητών Ανηλικών. Οι ανήλικοι παραβάτες δεν διαφέρουν καθόλου από τους υπόλοιπους εφήβους, απλώς αντιδρούν πολύ πιο έντονα, και ίσως θα μπορούσαμε να πούμε ότι αφήνοντας τον θυμό και τον παρορμητισμό να τους κυριεύει, δεν ελέγχουν τον εαυτό τους και προβαίνουν σε πράξεις που θα τους οδηγήσουν στο Δικαστήριο Ανηλικών. Παράλληλα έχουν χάσει τον δρόμο τους προς την ενηλικίωση, εγκλωβισμένοι στην αυτοκαταστροφική πλευρά της εφηβείας τους. Εάν κινηθούμε χωρίς να κατανοήσουμε ότι η «αντικοινωνική» συμπεριφορά ή η κριτική στάση των ανήλικων αποτελεί μέρος της ανάπτυξής τους, όχι μόνο δεν θα βρούμε λύσεις αλλά θα διαρρήξουμε και τις όποιες σχέσεις εμπιστοσύνης εξακολουθούν να υφίστανται. Παρουσιάστηκαν επίσης περιστατικά που έχουμε χειριστεί στην υπηρεσία με το καθεστώς της πρόληψης και της ακούσιας νοσηλείας. Αναπτύχθηκαν οι δυσκολίες και τα ζητήματα δεοντολογίας που προέκυψαν. Συζητήθηκε η ανάγκη για συνεργασία μεταξύ των δομών, η ασφαλής ανταλλαγή πληροφοριών για την «επιτυχή» κατά το δυνατόν έκβαση της πορείας των παιδιών και η καταπολέμηση των στερεοτύπων και των προκαταλήψεων που αποτελούν τροχοπέδη σε οποιαδήποτε μορφή συνεργασίας και πλήττουν πρωτίτως τον ανήλικο και το συμφέρον αυτού, αλλά δευτερευόντως και τις υπηρεσίες, την παρέμβαση που επιδιώκουν να κάνουν, καθώς και τον κάθε εργαζόμενο ξεχωριστά, που προσπαθεί να κινητοποιήσει και να στηρίξει τον ανήλικο.

Χαρά Γαλανού
hgalanou@yahoo.co.uk

Έφη Γκούμλα
goumiaefi@gmail.com

Ευαγγελία Δελαβέκουρα
evadelavekoura@yahoo.gr



η ΑΡΣΙΣ μοιράζει σε σχολεία «πυξίδες» για τα ανθρώπινα δικαιώματα

«Έχουμε τους ηγέτες που μας αξίζουν.»
 «Ελευθερία σημαίνει να κάνω ό,τι θέλω.»
 «Έχω την ηθική υποχρέωση να ψηφίζω στις εκλογές.»

Συμφωνείτε ή διαφωνείτε;

Οι παραπάνω φράσεις αποτελούν παραδείγματα «δηλώσεων» απέναντι στις οποίες μαθητές και μαθήτριες σε σχολεία της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης καλούνται να τοποθετηθούν, παίρνοντας θέση στο χώρο, υπερασπίζοντας την άποψή τους, αξιοποιώντας την ευκαιρία για επανατοποθέτηση.

Πρόκειται για μια από τις πολλές ασκήσεις/παιχνίδια, που περιγράφονται και προσφέρονται προς εφαρμογή στα μεθοδολογικά εγχειρίδια Compass και Compasito, των οποίων τη μετάφραση, αναπαραγωγή και διάχυση η ΑΡΣΙΣ ανέλαβε από το Συμβούλιο της Ευρώπης το 2006. Από τότε, σε συνεργασία με τις διευθύνσεις εκπαίδευσης και τους εκπαιδευτικούς, η ΑΡΣΙΣ έχει πραγματοποιήσει πολλές δράσεις με σκοπό την προώθηση της εκπαίδευσης στα ανθρώπινα δικαιώματα στα σχολεία, ενώ παράλληλα έχει οργανώσει δράσεις ενημέρωσης - ευαι-

σθητοποίησης των νέων σε δημόσιους χώρους και εκτός εκπαιδευτικού πλαισίου.

Πιστή στο όραμα και την αποστολή της και κρατώντας την έννοια του δικαιώματος και της ευθύνης ως πυρηνικό στοιχείο των μεθοδολογικών της εργαλείων για την υποστήριξη και την ευαισθητοποίηση των νέων, η ΑΡΣΙΣ υλοποιεί από τον Οκτώβρη του 2014 το πρόγραμμα «Δράσεις ευαισθητοποίησης νέων στα ανθρώπινα δικαιώματα μέσω των εκπαιδευτικών εγχειριδίων Compass και Compasito», το οποίο χρηματοδοτείται από το ΕΕΑ Grants, μέσω του Ιδρύματος Μποδοσάκη και του προγράμματος «Είμαστε Όλοι Πολίτες». Στόχος του προγράμματος είναι η προώθηση της εκπαίδευσης στα ανθρώπινα δικαιώματα σε σχολεία της

Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης στις περιφέρειες Αττικής και Κεντρικής Μακεδονίας.

Στο πλαίσιο του προγράμματος, η ΑΡΣΙΣ πραγματοποιεί σεμινάρια εκπαίδευσης εκπαιδευτών και εκπαιδευτικών για τη χρήση των εγχειριδίων Compass και Compasito, ενώ έχει αναλάβει και τη μετάφραση και έκδοση του αναθεωρημένου εγχειριδίου Compass καθώς και την επανέκδοση του εγχειριδίου Compasito.

Στηριζόμενη στην πολύχρονη εμπειρία της σε δράσεις για τους νέους και τον εθελοντισμό, η ΑΡΣΙΣ δημιούργησε ένα ισχυρό δίκτυο εθελοντών εκπαιδευτών, που πραγματοποιούν παρεμβάσεις σε σχολεία και δημόσιους χώρους, ενώ παράλληλα στηρίζει ενεργούς εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, με στόχο να εντάξουν την εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα στη σχολική πραγματικότητα, ένα από τα κρισιμότερα πεδία εφαρμογής της.

Αντώνης Αντωνίου
 Ψυχολόγος
 Συντονιστής Δράσεων Υποστήριξης
 ΑΡΣΙΣ Αθήνας



ΔΡΑΣΕΙΣ

Πιλοτικό πρόγραμμα συμβουλευτικής - επαγγελματικού προσανατολισμού



Στην Υπηρεσία Επιμελητών Ανηλίκων Πειραιά υλοποιήθηκε πιλοτικό πρόγραμμα συμβουλευτικής και επαγγελματικού προσανατολισμού στοχευμένο σε ομάδα εφήβων που είχαν διαπράξει κάποιο αδίκημα και στους οποίους είχε επιβληθεί το αναμορφωτικό μέτρο της Επιμέλειας Υπηρεσίας Επιμελητών από το Δικαστήριο Ανηλίκων Πειραιά.

Στη διάρκεια του προγράμματος υλοποιήθηκαν 4 δίωρες ομαδικές συναντήσεις κατά τη διάρκεια Μαΐου - Ιουνίου 2014, οι οποίες είχαν βιωματικό χαρακτήρα.

Από τους έξι ανήλικους που συμμετείχαν οι τρεις ήταν μαθητές Γυμνασίου (ένας εκ των οποίων Νυχτερινού), δύο Επαγγελματικού Λυκείου και ένας ήταν απόφοιτος Γυμνασίου που δεν συνέχισε την εκπαιδευτική του πορεία. Εντυπωσιακό ήταν ότι όλοι οι συμμετέχοντες είχαν επαγγελματικές εμπειρίες και ήταν πρόθυμοι να συζητήσουν γι' αυτές.

Σκοπός του προγράμματος ήταν οι ανήλικοι:

α) να γνωρίσουν καλύτερα τον εαυτό τους, β) να διαχειρισθούν τις δεξιότητές τους προκειμένου να σχεδιάσουν αποτελεσματικότερα το επαγγελματικό τους μέλλον, γ) να διερευνήσουν ευκαιρίες στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την αγορά εργασίας.

Στις συναντήσεις δόθηκε έμφαση στις έννοιες "ικανότητες", "δεξιότητες", και ιδιαίτερα στον εννοιολογικό προσδιορισμό τους. Αναδείχθηκαν οι ικανότητες, καθώς και οι δεξιότητες

ζωής που είναι απαραίτητες για την επιτυχία στην επαγγελματική, κοινωνική και προσωπική ζωή του ατόμου: **δεξιότητες προσαρμογής, ευελιξίας, αναζήτησης πληροφοριών, χρήσης Η/Υ, συνεργασίας, διαχείρισης χρόνου κ.ά.**

Μέσα από τη βιωματική διαδικασία έγινε προσπάθεια οι έφηβοι να προσανατολιστούν, να σκεφτούν τη ζωή τους με αισιοδοξία και να διαμορφώσουν μια ενεργή στάση στο σχεδιασμό της σταδιοδρομίας τους. Ο προσδιορισμός των ενδιαφερόντων τους, ο εντοπισμός των παραγόντων που επηρεάζουν τον έφηβο στην επιλογή του επαγγέλματος, η αξιοποίηση των ευκαιριών που παρουσιάζονται τυχαία, η ενημέρωση και παρότρυνσή τους για την ενίσχυση των εκπαιδευτικών τους εφοδίων, ίσως ήταν η αφορμή για να συνειδητοποιήσουν ότι έχουν τις δυνατότητες να επηρεάσουν και να σχεδιάσουν το μέλλον τους.

Πολύτιμη η συμβολή της κας Σιδηροπούλου-Δημακάκου, Καθηγήτριας Επαγγελματικής Αξιολόγησης και Καθοδήγησης στο Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής & Ψυχολογίας, Τομέας Ψυχολογίας του Εθνικού & Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, η οποία ανταποκρίθηκε στην πρόταση της ΥΕΑ Πειραιά χορηγώντας μας πολύτιμα εργαλεία επαγγελματικού προσανατολισμού. Συγκεκριμένα δόθηκαν τα εξής τεστ προσαρμοσμένα στα ελληνικά: "Ποιες είναι οι επαγγελματικές σου αξίες", "Κλίμακα λήψης επαγγελματικών αποφάσεων για παιδιά δημοτικού" και "Ερωτηματολόγιο επαγγελματικών ενδιαφερόντων για σχολεία".

Επίσης αξιοποιήθηκε εκπαιδευτικό υλικό του Εθνικού Οργανισμού Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΕΟΠΠΕΠ).

Η Ομάδα Επιμελητών Ανηλίκων
Μουτσοπούλου Χριστίνα
chris.mou@windowslive.com

Πικνή Μυρσίνη
piknimirsrini@yahoo.gr

Τσέκερη Βίκυ
vicky@microelements.gr

ΨΗΦΙΑΚΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ

ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΕΠΑΝΟΔΟΥ

Η Υπηρεσία Επιμελητών Ανηλίκων Πειραιά σε συνεργασία με την ΕΠΑΝΟΔΟ υλοποιεί "Πρόγραμμα διδασκαλίας μαθημάτων Ηλεκτρονικών Υπολογιστών" αξιοποιώντας την ηλεκτρονική πλατφόρμα που έχει δημιουργήσει. Η εκπαίδευση παρέχεται στον χώρο της Υπηρεσίας κάθε Τετάρτη 13.00-15.00 με εκπαιδευτή τον κ. Γ. Φαρσεδάκη, ο οποίος καθοδηγεί τέσσερις ανήλικους ωφελούμενους της ΥΕΑ στους οποίους έχει επιβληθεί το αναμορφωτικό μέτρο της Επιμέλειας Υπηρεσίας Επιμελητών, στα ψηφιακά μονοπάτια δίνοντάς τους την ευκαιρία να αποκτήσουν ψηφιακές δεξιότητες.



¥.ε.α ΠΕΙΡΑΙΑ

«Όταν σκοτώσουμε το παρελθόν, περπατάμε ελεύθεροι...»

Η ΥΕΑ Πειραιά και Αθήνας με ασκούμενους φοιτητές ήταν ανάμεσα στους θεατές και συνοδοιπόρους της ΕΠΙΑΝΟΔΟΥ στην παράσταση στο ΕΚΚΝ Αυλώνα (28/3/15) με πρωταγωνιστές κρατούμενους νέους. Η παράσταση πλημμύριζε από τη ζωντάνια και την ενέργεια των πρωταγωνιστών, ενώ οι σκηνές που παρουσιάστηκαν ήταν αποτέλεσμα δικών τους αυτοσχεδιασμών.

Δομικά στοιχεία της παράστασης; Τα αλληγορικά μηνύματα, ο δυναμισμός, ο χορός, η επικοινωνία, η καλή συνεργασία, η αλληλεπίδραση, η αγωνία των παιδιών για το αποτέλεσμα, το χειροκρότημα του κοινού, η ενθάρρυνση, είναι δύσκολο να αποτυπωθούν σε λέξεις... αν δεν είσαι εκεί να νιώσεις, να αφουγκραστείς, να μάθεις...

Με το τέλος της παράστασης πρωταγωνιστές και θεατές ήρθαν κοντά. Γνωρίσαμε τους νέους που προσπαθούν να περάσουν δημιουργικά τον χρόνο τους στη φυλακή, εκφράζοντας την ευχαρίστηση και την δύναμη που αντλούν από τη συμμετοχή τους στη θεατρική ομάδα. Ο χρόνος δεν περνά εύκολα...και όταν οι ευκαιρίες δίνονται κάποιος τις αξιοποιούν αναπτύσσοντας τις δεξιότητές τους και ανακαλύπτοντας τον εαυτό τους.

Το μήνυμα της παράστασης όπως το εξέφρασαν στο μαγικό τους καθρέφτη:

«Όταν σκοτώσουμε το παρελθόν, περπατάμε ελεύθεροι...»

Όλοι περίμεναν την ψήφιση του νέου νόμου για τις «Μεταρρυθμίσεις ποινικών διατάξεων, κατάργηση των καταστημάτων κράτησης Γ' τύπου» που θα τους φέρει πιο κοντά στην ελπίδα της αποφυλάκισης.

Συγχαρητήρια στους νεαρούς ενήλικες πρωταγωνιστές της δικής τους παράστασης και στους συντελεστές του έργου.

Συγχαρητήρια στη Διευθύντρια κα Μπούκη καθώς και στο προσωπικό, στον Διευθυντή του Δημοτικού Σχολείου κ. Αρμένη που έχει την ευθύνη εδώ και χρόνια της θεατρικής ομάδας, στον Διευθυντή του Γυμνασίου-Λυκείου κ. Δαμιανό και στην ΕΠΙΑΝΟΔΟ που στηρίζουν και ενισχύουν εκπαιδευτικά προγράμματα μέσα από τα οποία οι έγκλειστοι νέοι δημιουργούν, προβληματίζονται και αποφασίζουν να γυρίσουν σελίδα ζωής προσδοκώντας ομαλή μετάβαση στην οικογενειακή, κοινωνική και επαγγελματική ζωή.

Ευχαριστούμε για τη δύναμη και την ενέργεια που μας δώσατε!

Συνεχίστε την προσπάθεια!

Μυρσίνη Πυκνή



ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ «ΦΑΙΝΑΡΕΤΗ»

Η Υπηρεσία Επιμελητών Ανηλίκων Πειραιά συνδιοργάνωσε με την ΑμΚΕ "Φαιναρέτη" ενημερωτική συνάντηση με αποδέκτες έφηβες Ρομά με στόχο την ενημέρωσή τους σε θέματα αγωγής υγείας, πρόληψης σεξουαλικών μεταδιδόμενων νοσημάτων και αντιουίληψης. Την ενημέρωση παρέixαν στο χώρο της ΥΕΑ οι Καθηγήτριες Εφαρμογών στο ΤΕΙ Αθήνας, κα Δάγλα και η κα Αντωνίου, Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος αντίστοιχα της ΑμΚΕ Φαιναρέτη στις 30/4/15.

Η «ΦΑΙΝΑΡΕΤΗ» οργανώνει δράσεις και αναλαμβάνει καινοτόμες πρωτοβουλίες με άμεση αναφορά στη γυναίκα και την οικογένεια, με βασικό άξονα την αντίληψη ότι η παροχή υψηλού επιπέδου υπηρεσιών πρόνοιας και πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας δεν συνιστά πολυτέλεια αλλά ανάγκη και δικαίωμα κάθε πολίτη.

Για τις έφηβες Ρομά η συνάντηση αυτή στα πλαίσια του αναμορφωτικού μέτρου της Επιμέλειας Υπηρεσίας Επιμελητών ήταν μια πρωτόγνωρη εμπειρία, αφού τους δόθηκε η ευκαιρία να ανταλλάξουν απόψεις και να συμμετετάσχουν βιωματικά. Σημειώνουμε ότι μία από τις έφηβες που συμμετείχε ήδη έχει ένα μικρό παιδί και κυοφορεί το δεύτερο.

Την ενημέρωση παρακολούθησαν και δύο εκπαιδευόμενες φοιτήτριες στην ΥΕΑ που συμμετείχαν με ενδιαφέρον στη διαδικασία.



συνέχεια από την σελ. 1

B1) διαφεύγει επανειλημμένως από το Ίδρυμα ή **B2)** τελέσει εκ νέου τέτοια πράξη. • Ποια μπορεί να είναι η διάρκεια του περιορισμού σε Ειδικό Κατάστημα Κράτησης Νέων (νέο άρθρο 54 ΠΚ);

Αν για την πράξη απειλείται από το νόμο κάθειρξη μέχρι 10 έτη (π.χ. διακεκριμένη περίπτωση κλοπής), επιβάλλεται περιορισμός από 6 μήνες έως 5 έτη.

Αν για την πράξη απειλείται πρόσκαιρη κάθειρξη μεγαλύτερη και των 10 ετών (π.χ. ληστεία) ή ισόβια κάθειρξη (π.χ. ανθρωποκτονία), επιβάλλεται περιορισμός από 2 έως 10 έτη.

- Τι σημαίνει ότι «αξιόποινη πράξη που τελήσθηκε από ανήλικο 8-15 ετών δεν καταλογίζεται σε αυτόν» (νέο άρθρο 126 παρ. 1 ΠΚ);

Σημαίνει ότι εάν κατά τον χρόνο τέλεσης της πράξης ο ανήλικος ήταν 8-15 ετών, επιβάλλονται αποκλειστικά αναμορφωτικά και θεραπευτικά μέτρα.

- Μέχρι ποια ηλικία εφαρμόζονται τα αναμορφωτικά μέτρα;

Τα αναμορφωτικά μέτρα έχουν συγκεκριμένη διάρκεια που ορίζεται στη δικαστική απόφαση.

Εάν ο ανήλικος κατηγορούμενος εισαχθεί σε δίκη πριν τη συμπλήρωση του 18ου έτους, τα αναμορφωτικά μέτρα παύουν αυτοδικαίως με τη συμπλήρωση του 18ου έτους, εκτός και εάν παραταθούν με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση μέχρι (το πολύ) τη συμπλήρωση του 21ου έτους (άρθρο 125 ΠΚ (η πρόβλεψη διατηρείται ως είχε).

Εάν ο ανήλικος κατηγορούμενος εισαχθεί σε δίκη μετά τη συμπλήρωση του 18ου έτους, τα αναμορφωτικά μέτρα παύουν αυτοδικαίως με τη συμπλήρωση του 25ου έτους (νέο άρθρο 130 παρ.1 ΠΚ (η πρόβλεψη διατηρείται ως είχε).

Σε κάθε περίπτωση, η τοποθέτηση στο Ίδρυμα Αγωγής παύει αυτοδικαίως με τη συμπλήρωση του 18ου έτους

(νέο άρθρο 130 παρ.1 ΠΚ).

- Σε ποια στάδια της διαδικασίας είναι δυνατόν να εφαρμοσθούν αναμορφωτικά μέτρα;

A) Στο πλαίσιο της αποχής από ποινική δίωξη, για πταίσμα ή πλημμέλημα, κατόπιν ακρόασης του ανηλίκου, ο εισαγγελέας μπορεί να επιβάλει εξωδουματικά αναμορφωτικά μέτρα (η πρόβλεψη διατηρείται ως είχε), κατόπιν έκθεσης του αρμόδιου επιμελητή ανηλίκων (νέο άρθρο 45Α παρ. 2 ΚΠΔ).

B) Στο στάδιο της ανάκρισης, ο ανακριτής μπορεί να επιβάλει εξωδουματικά αναμορφωτικά μέτρα και μόνο σε περίπτωση παραβίασής τους είναι δυνατή η αντικατάστασή τους από με το μέτρο της τοποθέτησης στο Ίδρυμα Αγωγής (νέο άρθρο 282 παρ. 2 ΚΠΔ). Προσωρινή κράτηση, που δεν μπορεί να υπερβαίνει τους έξι μήνες, μπορεί να επιβληθεί μόνο στις περιπτώσεις για τις οποίες προβλέπεται και ο περιορισμός σε Ειδικό Κατάστημα Κράτησης (βλ. νέο άρθρο 127 παρ. 1 ΠΚ), ενώ απαιτείται ειδική και εμπειροστατωμένη αιτιολογία (νέο άρθρο 282 παρ. 6 ΚΠΔ). Στο πλαίσιο της ανάκρισης ανατίθεται σε επιμελητή ανηλίκων, ειδική έρευνα για την υγιεινή, την ηθική και διανοητική κατάσταση του ανηλίκου, για την προηγούμενη ζωή του, για τις οικογενειακές συνθήκες και γενικά για το περιβάλλον του, ενώ η σχετική έκθεση τίθεται στη δικογραφία και λαμβάνει γνώση της ο κατηγορούμενος (νέο άρθρο 239 παρ. 2 ΚΠΔ).

- Τι ισχύει για το ποινικό μητρώο των ανηλίκων;

Τα αναμορφωτικά μέτρα δεν εγγράφονται στο ποινικό μητρώο, ενώ μετά τη συμπλήρωση του 18ου έτους της ηλικίας καταστρέφεται και το δελητίο ποινικού μητρώου που αφορά σε περιορισμό σε Ειδικό Κατάστημα Κράτησης Νέων (νέο άρθρο 578 παρ. 1 περ. β ΚΠΔ).

Πάρη Ζαγούρα

**Επιμελήτρια Ανηλίκων Αθήνας, Πρόεδρος ΣΕΔΑ
zagoura_pari@hotmail.com**

συνέχεια από την σελ. 1

Η υλοποίηση του προγράμματος διήρκεσε 24 μήνες, από τον Αύγουστο του 2013 έως και τον Ιούλιο του 2015 και περιλάμβανε: α) την επισκόπηση των ευρωπαϊκών και των εθνικών πολιτικών, καθώς και του νομικού πλαισίου που αφορά στους ανήλικους παραβάτες, β) την παρουσίαση καλών πρακτικών στον τομέα της πρόληψης της νεανικής παραβατικότητας, γ) τη δημιουργία ερωτηματολογίων για την ανίχνευση των εκπαιδευτικών αναγκών των εκπαιδευόμενων, καθώς και τη στατιστική ανάλυση αυτών, δ) το σχεδιασμό και τη διεξαγωγή πιλοτικών δραστηριοτήτων στους εκπαιδευόμενους με βάση τα ποσοτικά αποτελέσματα των ερωτηματολογίων, ε) τη συγκέντρωση του εκπαιδευτικού υλικού και των εργαλείων που χρησιμοποιήθηκαν κατά την διεξαγωγή των πιλοτικών δραστηριοτήτων σε έναν οδηγό για επαγγελματίες, και ζ) την έκδοση ενός οδηγού για επαγγελματίες σε ηλεκτρονική μορφή ως το τελικό προϊόν του προγράμματος.

Η διάχυση των αποτελεσμάτων του προγράμματος θα λάβει χώρα σε συνέδριο που θα πραγματοποιηθεί στο Πάντειο Πανεπιστήμιο την Πέμπτη 25 Ιουνίου 2015, υπό την αιγίδα της Διεύθυνσης Αντεγκληματικής Πολιτικής του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων με συνδιοργανωτές το Πάντειο Πανεπιστήμιο, καθώς και το Εργαστήριο Ποινικών και Εγκληματολογικών Ερευνών του Πανεπιστημίου Αθηνών. Η ομάδα συντονισμού της Ελλάδος, ως εταιρού του προγράμματος, αποτελούνταν από την Ευτυχία Κατσιγαράκη, Διευθύντρια Διεύθυνσης Πρόληψης Εγκληματικότητας και Σωφρονιστικής Αγωγής Ανηλίκων του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, τη Χαρά Γαλανού, Επιμελήτρια Ανηλίκων Αθήνας, την Τάνια Κοσκινιάδου, Επιμελήτρια Ανηλίκων Αθήνας και τον Πήλιο – Δημήτρη Σταύρου, Κλινικό Ψυχολόγο.

Δρ. Πήλιος – Δημήτρης ΣΤΑΥΡΟΥ
Κλινικός Ψυχολόγος Καθηγητής Ψυχολογίας
στο AMC Metropolitan College
e-mail: pilios.stavrou@gmail.com

ΔΙΣΥΝ και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση Δυτικής Αττικής:



Συνάντηση Ενημέρωσης και Εργασίας στο Πνευματικό Κέντρο Αθηνών

Το ΔΙΣΥΝ (Δίκτυο Συνεργασίας για την Υποστήριξη των Νέων), στο οποίο μετέχουν οι Υπηρεσίες Επιμελητών Αθήνας και Πειραιά μαζί με άλλους φορείς δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου, συνδιοργάνωσε στις 23/4/2015 μαζί με τη Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Δυτικής Αττικής μία σημαντική δράση επικοινωνίας μεταξύ επαγγελματιών «πρώτης γραμμής». Συγκεκριμένα, διοργανώθηκε «Συνάντηση Ενημέρωσης και Εργασίας» μεταξύ των φορέων του ΔΙΣΥΝ, των εκπαιδευτικών των γυμνασίων- λυκείων της Δυτικής Αττικής και των κοινωνικών υπηρεσιών των Δήμων της Δυτικής Αττικής.

Η δράση αποτέλεσε την πρώτη από μια σειρά δράσεις ενημέρωσης και εργασίας που προγραμματίζει το ΔΙΣΥΝ, με σκοπό την υποστήριξη του μαθητικού πληθυσμού της Αττικής και των οικογενειών τους, που πλήττονται από κοινωνικοοικονομικά προβλήματα αλληλένδετα με την κοινωνική κρίση στη χώρα μας. Ως πρώτη ομάδα- στόχος ενημέρωσης επελέγησαν από το ΔΙΣΥΝ τα σχολεία Δυτικής Αττικής, επειδή η συγκεκριμένη περιοχή αποτελεί μια περιοχή πολυποικίλη, που ενσωματώνει αγροτικές, αστικές και βιομηχανικές ζώνες και διακρίνεται για τον πολυπολιτισμικό χαρακτήρα του πληθυσμού της.

Η συμμετοχή όλων στη Συνάντηση ήταν ιδιαίτερα ενεργητική. Η συνάντηση έφερε γνώση για την ύπαρξη υποστηρικτικών φορέων και για το πώς οι φορείς μπορούν να διευκολύνουν τον εκπαιδευτικό και κοινωνικό ρόλο του σχολείου. Η δικτύωση του ΔΙΣΥΝ με τα σχολεία και τις κοινωνικές υπηρεσίες των Δήμων αναμένουμε να αποτελέσει ένα δίκτυο υποστήριξης πρώτα για τους εκπαιδευτικούς και μέσω αυτών για τους μαθητές και τις οικογένειες σε ανάγκη.

Χαιρέτησαν η Ευ. Κογιαννάκη, Προϊσταμένη Υπηρεσίας Επιμελητών Ανηλίκων Αθήνας, ο Γ. Μόσχος, Βοηθός Συνήγορος για το Παιδί και ο Αργ. Αργυρίου, Διευθυντής Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Δυτ. Αττικής.

Στην Α' Ενότητα της Συνάντησης, που αφορούσε την Παιδική Προστασία, το έργο του φορέα τους παρουσίασαν: για το Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού, η κοινωνική λειτουργός Μεταξία Σταυριανάκη, για το Χατζηκυριάκειο Ίδρυμα, η Διευθύντρια Αν. Κατολιέρη, για τα Παιδικά Χωριά SOS ο κοινωνιολόγος-κοινωνικός λειτουργός Δημ. Ντζούρας και για το Εθνικό

Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης η κοινωνική λειτουργός Κ. Πετράκου.

Στη Β' Ενότητα, που αφορούσε τις Εξαρτήσεις- Πρόληψη, από το ΔΙΣΥΝ, παρουσίασαν το έργο του φορέα τους: Η ψυχολόγος Μ. Καλαντζή για το ΙΣΑΝΩ του Ψυχιατρικού Νοσοκομείου Αττικής, ο ψυχολόγος Δ. Τοϊκνας για το ΚΕΘΕΑ Στροφή ως υπεύθυνος του Συμβουλευτικού Σταθμού Εφήβων και Συμβουλευτικού Σταθμού Αυλώνα και ο υπεύθυνος Μονάδας Πρόληψης και Έγκαιρης Παρέμβασης ΚΕΘΕΑ «Ίκαρος» Α. Ρούσσοσ ως εκπρόσωπος του Δικτύου Πρόληψης και Έγκαιρης Παρέμβασης.

Από τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, παρουσίασαν το έργο του φορέα τους ο εκπαιδευτικός Κων/νος Καρακιόζης για τον Συμβουλευτικό Σταθμό Νέων Δυτ. Αττικής και η Χ. Παπαπανούση ως υπεύθυνη της αγωγής υγείας.

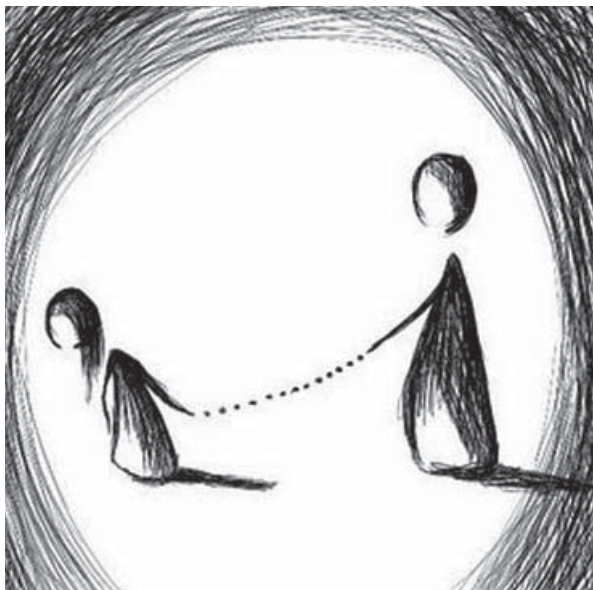
Στην Γ' Ενότητα, που αφορούσε την παραβατικότητα, το έργο του φορέα τους παρουσίασαν: η κοινωνιολόγος- εγκληματολόγος Β. Καλογερά για την Υπηρεσία Επιμελητών Ανηλίκων Αθήνας, η γράφουσα για την Υπηρεσία Επιμελητών Ανηλίκων Πειραιά, η δικαστική ψυχολόγος Ε. Ιωαννίδου για την Επάνοδο, Ν.Π.Ι.Δ. εποπτευόμενο από το Υπουργείο Δικαιοσύνης και ο ψυχολόγος Α. Αντωνίου ως συντονιστής δράσεων υποστήριξης ΑΡΣΙΣ Αθήνας. Την ενότητα συντόνισε η συνάδελφος κοινωνιολόγος- κοινωνική λειτουργός Α. Παππά.

Το ΔΙΣΥΝ είναι ένα ενεργό δίκτυο υπηρεσιών, του οποίου οι εκπρόσωποι των φορέων, σε μηνιαίες συναντήσεις ενημερώνονται για τις νέες δράσεις και προγράμματα που διενεργεί ο κάθε φορέας, και ανταλλάσσουν προβληματισμό και εμπειρίες από τον χώρο στον οποίο υπηρετεί ο καθένας. Το σημαντικότερο όμως είναι ότι η εμποτισμένη των επωφελομένων στο Δίκτυο βασίζεται κυρίως στη λειτουργία του Δικτύου ως Δίκτυο, δηλαδή ως πεδίο διασύνδεσης διαφορετικών φορέων για την αποτελεσματικότερη εξυπηρέτηση των παιδιών και οικογενειών σε ανάγκη. Στην παρούσα περίοδο συντονιστής φορέας του ΔΙΣΥΝ είναι η Υπηρεσία Επιμελητών Ανηλίκων Αθήνας, (τηλ. 210- 8701300).

Χ. Μουτσοπούλου
Ψυχολόγος- Επιμελήτρια ανηλίκων Πειραιά
chris.mou@windowslive.com



Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΣΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ



ΘΕΡΑΠΕΙΑ Η ΑΔΙΕΞΟΔΟ;

τημένο άτομο φορτώνοντάς του και άλλες ενοχές αλλά και δικαιολογίες για να συνεχίσει την χρήση ουσιών.

Σε αυτές τις περιπτώσεις παρατηρείται μια λανθάνουσα κατεύθυνση της οικογένειας. Παρατηρείται πως τα ναρκωτικά έχουν τον έλεγχο στην πορεία ζωής του εξαρτημένου αλλά και τα υπόλοιπα μέλη ΑΚΟΛΟΥΘΟΥΝ αυτή την πορεία.

ΚΥΡΙΑΡΧΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ:

ΑΓΝΟΙΑ, ΦΟΒΟΣ, ΨΕΜΑΤΑ, ΝΤΡΟΠΗ, ΕΝΟΧΕΣ, ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ, ΑΠΟΥΣΙΑ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΧΑΡΑΣ, ΟΡΓΗ, ΑΠΟΜΟΝΩΣΗ, ΜΟΝΑΣΙΑ, ΑΔΙΕΞΟΔΟ!

Σε άλλες όμως περιπτώσεις η οικογένεια έχει ενεργό ρόλο σε αυτό που συμβαίνει συμβάλλοντας θετικά στην πορεία του εξαρτημένου για αλλαγή μέσω της θεραπείας απεξάρτησης.

Πολύ συχνά η οικογένεια φτάνει στο ΚΕΘΕΑ MOSAIC χωρίς το εξαρτημένο άτομο, αναζητώντας αρχικά οι ίδιοι βοήθεια.

Η απόφαση μιας οικογένειας να ζητήσει βοήθεια αποτελεί πολλές φορές και την αρχή της αλλαγής στην οικογένεια, η οποία μπορεί να οδηγήσει και στη λύση του προβλήματος της εξάρτησης του χρήστη.

ΚΥΡΙΑΡΧΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ :

ΒΓΑΙΝΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΟΝΑΣΙΑ ΜΟΥ, ΖΗΤΩ ΒΟΗΘΕΙΑ, ΜΑΘΑΙΝΩ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΛΥΣΗ ΤΟΥ, ΕΛΠΙΖΩ ΚΑΙ ΥΠΕΡΑΣΠΙΖΟΜΑΙ ΤΗΝ ΑΛΛΑΓΗ, ΑΡΧΙΖΩ ΝΑ ΝΙΩΘΩ ΠΙΟ ΔΥΝΑΤΟΣ, ΠΙΟ ΑΣΦΑΛΗΣ, ΠΙΟ ΖΩΝΤΑΝΟΣ. ΜΑΘΑΙΝΩ ΝΑ ΒΑΖΩ ΟΡΙΑ ΚΑΙ ΝΑ ΕΠΗΡΕΑΖΩ ΤΟΝ ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΟ ΓΙΑ ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΑΠΕΞΑΡΤΗΣΗΣ.

ΕΑΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΕΙΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΜΕ ΧΡΗΣΗ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ ΟΥΣΙΩΝ Η ΧΡΗΣΗ ΑΛΚΟΟΛ Η ΚΑΠΟΙΟ ΜΕΛΟΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΣΟΥ ΕΧΕΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΜΠΟΡΕΙΣ ΝΑ ΖΗΤΗΣΕΙΣ ΒΟΗΘΕΙΑ ΚΛΕΙΝΟΝΤΑΣ ΕΝΑ ΡΑΝΤΕΒΟΥ ΣΤΟ ΚΕΘΕΑ MOSAIC.

Το ΚΕΘΕΑ MOSAIC είναι μια μονάδα του εθνικού δικτύου υπηρεσιών του ΚΕΘΕΑ (Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων). Το ΚΕΘΕΑ από το 1983 προσφέρει υπηρεσίες Πρόληψης και Θεραπείας απεξάρτησης στην Ελλάδα.

Συγκεκριμένα, το ΚΕΘΕΑ MOSAIC εξειδικεύεται στην ψυχοκοινωνική υποστήριξη ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ που ζουν στην Ελλάδα.

***Οι υπηρεσίες παρέχονται δωρεάν
Μαγνησίας 28 & Ζωιότητα 2, Αθήνα
Τηλ.210-8256944,210-8257163
Email: info@kethea-mosaic.gr**

Πολύ συχνά η οικογένεια αναζητάει τρόπους για να βοηθήσει το εξαρτημένο μέλος της από το πρόβλημα της χρήσης ναρκωτικών ουσιών ή την χρήση αλκοόλ.

Στην προσπάθεια αυτή, η οικογένεια κάποιες φορές μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην απομάκρυνση του εξαρτημένου από το πρόβλημα και άλλες, άθελά της, να συντελεί στην συντήρηση του προβλήματος.

Η αλήθεια είναι πως καμία μητέρα δεν θέλει να βλέπει τον γιο της χαμένο μέσα στο πρόβλημα της εξάρτησης και καμία γυναίκα δεν θέλει έναν απόντα σύζυγο από την σχέση τους ή έναν αδιάφορο πατέρα για τα παιδιά της.

Τι γίνεται όμως όταν τα ναρκωτικά βρίσκουν διάπλατες πόρτες και τρυπώνουν σε μια ανυποψίαστη οικογένεια;

Τότε κάποιες οικογένειες μπαίνουν σε έναν κύκλο εξάρτησης όπου τα ναρκωτικά καδοδηγούν όχι μόνο τον εξαρτημένο αλλά και όλα τα υπόλοιπα μέλη της οικογένειας.

Πώς γίνεται αυτό; Η οικογένεια εστιάζει στο πρόβλημα του χρήστη. Κατηγορεί τον εξαρτημένο για αυτό που κάνει στον εαυτό του αλλά και για το κακό που προκαλεί και στα υπόλοιπα μέλη της οικογένειας. Άλλες φορές η οικογένεια λυπάται τον εξαρτημένο και δικαιολογεί την κατάστασή του και έτσι δεν ενδιαφέρουν τον χρήστη σε μια πραγματική απόφαση αλλαγής. Αυτή η κατάσταση επιβαρύνει όλη την οικογένεια και πιο πολύ το εξαρ-

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΩΓΗΣ ΑΝΗΛΙΚΩΝ ΑΡΡΕΝΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΒΟΛΟΥ

Το Ίδρυμα Αγωγής Ανηλικίων Αρρένων Στοιχειώδους Εκπαίδευσης Βόλου ιδρύθηκε το 1965 και υπάγεται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Αποσκοπεί στην παροχή κοινωνικής υποστήριξης – κλειστής περίθαλψης, εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης σε ανήλικα αγόρια με αντικοινωνική συμπεριφορά ή με δυσκολίες κοινωνικής προσαρμογής. Απώτερος στόχος του είναι η κοινωνική τους ένταξη μέσω της παροχής σωστής παιδείας. Το Ίδρυμα φιλοξενεί ανήλικους παραβάτες, ηλικίας 8 έως 18 ετών από όλη την Ελλάδα. Παρέχει Ειδικό Δημοτικό Σχολείο το πρωί και απογευματινή απασχόληση με ομάδες ζωγραφικής, πηλού, παιδαγωγικής και ηθικής υποστήριξης.

Μπαίνοντας στον προαύλιο χώρο, αμήχανοι σίγουρα, καθώς πρώτη φορά ερχόμασταν σε άμεση επαφή με ένα πλήθος αγοριών και δεη παραβατών, οδηγηθήκαμε στο κεντρικό κτίριο. Πρόσωπα παραδόξως χαρούμενα, ίσως επειδή μας έβλεπαν. Μας περιεργάζονταν και τελικά βρέθηκαν όλοι να κάθονται γύρω μας αφήνοντας μας να κοιτάξουμε αμυδρά μέσα τους. Εκεί, συναντήσαμε και την κ. Έφη Μούτου, κοινωνική λειτουργό και μοναδική υπάλληλο του Ίδρυματος, πέραν των μαγείρων και των φυλάκων, η οποία επισήμανε τις δυσκολίες ομαλής λειτουργίας του Ίδρυματος που σχετίζονται με την έλλειψη επαρκούς προσωπικού, κατάλληλων υποδομών και υποστηρικτικών φορέων στην κοινότητα για συνεργασία.

Τα συναισθήματα κλιμακώνονταν αργά όταν μπήκαμε στην διαδικασία να «ξεναγηθούμε» στους χώρους του ιδρύματος. Οι εικόνες από τις συνθήκες υγιεινής θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν πρωτόγνωρες για εμάς, με σπασμένα τζάμια, πόρτες σκουριασμένες, κρύο και κρεμασμένα λάστιχα. Στις πτέρυγες, στις οποίες τα παιδιά ξεκουράζονται και κοιμούνται και ίσως να δραπετεύουν με το νου, υπήρχαν στριμωγμένα κρεβάτια, ζωγραφιές και αφίσες με γυναίκες, χρήμα και ταινίες. Ήταν ολοφάνερο, ότι ο δυσανάλογος αριθμός των παιδιών σε σχέση με την χωρητικότητα του ιδρύματος αποτελεί έναν επιπλέον παράγοντα δυσλειτουργίας. Καθώς προχωρούσαμε μέσα και έξω στις πτέρυγες, μας δόθηκε η δυνατότητα να έρθουμε σε επαφή με τα παιδιά να μιλήσουμε και να προσπαθήσουμε να μπούμε στην διαδικασία να τα συναισθανθούμε, όσο αυτό ήταν επιτρεπτό.

Μία λέξη σου μένει, ίσως, περισσότερο από όλες όταν η καγκελόπορτα του Ίδρυματος Ανηλικίων κλείνει πίσω σου. Απελπισία. Πώς αλλιώς να περιγράψεις την εικόνα που μόλις είδες, όσα μόλις άκουσες; Ένα κτίριο που διαλύεται και φιλοξενεί πολλαπλάσια παιδιά από αυτά που υποτίθεται πως είναι φτιαγμένο για να φιλοξενεί. Ένα κράτος που δεν φροντίζει για την ασφάλεια των παιδιών, που τα αφήνει να χτυπηθούν και να εκφοβίσουν το ένα το άλλο, ή να συμπεριφερθούν πολύ πιο αποτρόπαια. Παιδιά περιορισμένα και καταδικασμένα στην απραξία, που ξεσπούν το ένα στο άλλο προσπαθώντας να νιώσουν δυνατά. Ή απλά γιατί δεν έχουν πού αλλού να ξεσπάσουν τον εκνευρισμό τους, τον φόβο τους, την ενέργεια της εφηβείας που συσσωρεύεται μέσα τους και χρειάζεται κάπου να διοχετευθεί. Επαγγελματίες εξουθενωμένοι, λίγοι σε αριθμό αλλά και λίγοι μπροστά στις δυσανάλογες ευθύνες που τους αναλογούν. Άνθρωποι οι οποίοι προσπαθούν να κάνουν ό,τι καλύτερο μπορούν για τα παιδιά, που γίνονται για αυτά και δάσκαλοι και γονείς και φίλοι και κοινωνικοί λειτουργοί. Άνθρωποι που αγνοούνται σχεδόν περιπακτικά, όταν κάνουν εκκλήσεις για δημιουργία προγραμμάτων απασχόλησης, για ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού, ώστε τα παιδιά να κερδίσουν κάτι από την παραμονή τους στο Ίδρυμα, στήριξη, εκπαίδευση, κατάρτιση και επανένταξη.

**Εκπαιδευόμενοι Κοινωνικοί Λειτουργοί
Κ. Παναγιωτάκου, Α. Πατσαούρα, Θ. Μπαλιτζή**



"Ειδικό Κατάστημα Κράτησης Νέων Βόλου (ΕΚΚΝ Βόλου)"

Το Ειδικό Κατάστημα Κράτησης Νέων Βόλου σύμφωνα με το νομοθετικό διάταγμα υπ' αριθ. 2776/99 του Σωφρονιστικού Κώδικα παρέχει τη σωφρονιστική μεταχείριση των νέων ηλικίας 18-21 ετών που εκτίουν ποινές για σοβαρές παραβάσεις του ποινικού κώδικα. Οι εθνικότητες των κρατούμενων είναι κατά απόλυτη πλειοψηφία από αλλοδαπές χώρες. Σε συνολικό αριθμό ανέρχονται στα 60 άτομα. Ενδεικτικά, σύμφωνα με το Υπουργείο Δικαιοσύνης το 2011 το 30% των κρατούμενων ήταν αλβανικής καταγωγής, το 11% από το Αφγανιστάν, 9% από το Πακιστάν, 8% από την Παλαιστίνη. Συνολικά το 59% των αλλοδαπών προέρχονταν από μουσουλμανικές χώρες της Βόρειας Αφρικής και της Ασίας.

Από τον νόμο προβλέπεται η λειτουργία μόνιμων δομών εκπαίδευσης στο Ειδικό Κατάστημα Κράτησης Νέων Βόλου (Δημοτικό, Γυμνάσιο, Λύκειο), ισότιμης αξίας με τις ανάλογες δομές της χώρας, χωρίς να αναγράφεται στον τίτλο σπουδών ότι το απολυτήριο αποκτήθηκε στις εν λόγω εκπαιδευτικές βαθμίδες στο χώρο κράτησης. Επίσης, με σκοπό την κοινωνική επανένταξη των κρατούμενων, προβλέπεται η συνεργασία με αρμόδιους φορείς για την πραγματοποίηση προγραμμάτων συμπληρωματικής εκπαίδευσης, επιμόρφωσης και επαγγελματικής κατάρτισης (Ν.2776/99 αρ.35). Το μόνιμο επιστημονικό προσωπικό είναι τρεις κοινωνικοί λειτουργοί και δύο δάσκαλοι. Σημαντική είναι και η παροχή νομικής υποστήριξης, η οποία παρέχεται από το Δικηγορικό Σύλλογο Βόλου.

Αξιοσημείωτες είναι οι προσπάθειες που καταβάλλονται από τους εκπαιδευτικούς στις δομές εκπαίδευσης του Ειδικού Καταστήματος Κράτησης Νέων Βόλου, οι οποίοι δεν επαναπαύονται στη διδακτέα ύλη, αλλά με διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις φροντίζουν την ολική παιδεία των εφήβων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η δημιουργία της εφημερίδας του Γυμνασιακού παραρτήματος ΕΚΚΝ Βόλου, «Η ΕΠΙ-ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΑΣ», το έτος 2012-13. Ακόμη, το θεατρικό έργο «ο εγκλεισμός γεννά ποιητές, συγγραφείς, δραματουργούς.» αποτελεί σημαντικό εργαλείο διαπολιτισμικής επικοινωνίας και ενδυνάμωσης.

Όμως τα προβλήματα είναι εμφανή. Οι δομές είναι ανεπαρκείς και ο χώρος δεν συντηρείται καλά. Με την επίσκεψή μας καταφέραμε να διαπιστώσουμε ότι ο χώρος στον οποίο προαυλίζονται οι κρατούμενοι είναι περιορισμένος σε σύγκριση με τον πληθυσμό της φυλακής, Ειδικότερα, οι κρατούμενοι προαυλίζονται 3-3,5 ώρες την ημέρα εκ περιτροπής ανά εθνικότητα για να μπορέσουν να αποφυγούν συγκρούσεις μεταξύ διαφορετικών εθνικοτήτων.

Μαρτυρία ενός αβουόδευτου ανήλικου

Ζωή σαν μυθιστόρημα. Γραμμένο από την επιβλέπουσα Επιμελήτρια ανηλικών Αθηνών Αγγελική Παππά, η οποία ανέλαβε το παιδί προδικαστικά, στο οποίο ασκήθηκε ποινική δίωξη για «εξέγερση κρατουμένων», «επικίνδυνη σωματική βλάβη» κ.ά. κατόπιν της εξέγερσης των κρατουμένων στην Αμυγδαλέζα για καλύτερες συνθήκες διαβίωσης.

«Το όνομα μου είναι Χ. Γεννήθηκα στο Πακιστάν. Οι γονείς μου, ο πατέρας μου Ασράφ και η μητέρα μου η Τάνε έχουν πεθάνει. Έχω δύο αδελφές την Ασμά, 14 χρονών και την Αμοίρα, 21 χρονών. Οι αδελφές μου μένουν με έναν θείο μου και πηγαίνουν σχολείο.

Επειδή η κατάσταση δεν ήταν καλή στην πατρίδα μου, η οικονομική, η πολιτική, η κοινωνική, αποφάσισα το 2012 να έρθω στην Ελλάδα. Ήμουν τότε 14 χρονών. Ο θείος μου πούλησε ένα μαγαζί και τα χρήματα που πήραμε (7000 ευρώ) τα δώσαμε σε αυτόν που θα με έφερνε. Σαράντα επτά μέρες περπατούσα, μέχρι να φθάσω στην Τουρκία. Από την Τουρκία πήγα στη Θεσσαλονίκη και μετά στην Αθήνα. Μόνος μου ταξίδεψα στην Αθήνα με το τρένο και βρέθηκα στην περιοχή της Ομόνοιας. Διέμενα με συμπατριώτες μου στο Περιστερί. Εργαζόμουν σε διάφορες χειρωνακτικές δουλειές για να επιβιώσω.

Από την αρχή ζητούσα πολιτικό άσυλο αλλά δεν ήξερα πού να ζητήσω συνδρομή. Κάποια στιγμή με έπιασαν, επειδή δεν είχα χαρτιά και έμεινα στην Αμυγδαλέζα για επτά μήνες. Σήμερα με την υποστήριξη της Υπηρεσίας Επιμελητών Ανηλικών και της Νομικής Βοήθειας θα ξεκινήσει η διαδικασία για να βγάλω νόμιμα την άδεια παραμονής μου. Έχω αισιοδοξία. Εργάζομαι σ' ένα εργοστάσιο στον Ασπρόπυργο και προσπαθώ να είμαι ενταγμένος με νόμιμο τρόπο στην ελληνική κοινωνία. Ελπίζω πάντα για κάτι καλύτερο στη ζωή μου.»



Η ζεστή μικρή φλόγα....

Η Σοφία, περίπου ένα χρόνο τώρα, από το δωμάτιό της κάθε βράδυ αντικρύζει να τρεμοσβήνουν δυο αναμμένα κεριά στην κουζίνα του διαμερίσματος του δευτέρου ορόφου της απέναντι πολυκατοικίας.

Ένα ηλικιωμένο ζευγάρι κινείται ανάμεσα στο μπάνιο και στην κουζίνα. Η γυναίκα συνήθως κάνει τις δουλειές της στην κουζίνα. Εκεί κάθονται τις περισσότερες φορές. Η πόρτα του υπνοδωματίου τους είναι πάντα κλεισμένη. Τα φώτα δεν έχουν ανάψει ούτε μια φορά. «Πού να φτάσει η μικρή πενιχρή σύνταξη, εάν υπάρχει και αυτή, να πληρωθεί η ΔΕΗ», αναρωτιέται η Σοφία. Το ηλικιωμένο ζευγάρι την ημέρα κοιμάται και εμφανίζεται στην κουζίνα αργά το απόγευμα. Τα δυο μεγάλα κίτρινα κεριά είναι χωριστά το ένα από το άλλο μέσα σε δυο ποτήρια. Μέσα στο απόλυτο σκοτάδι σχηματίζονται σκιές από το φως των κεριών που μπερδεύονται με τις ανθρώπινες φιγούρες. Τις πολύ κρύες νύχτες του χειμώνα τα αναμμένα κεριά ζεσταίνουν τα σώματα και τις ψυχές τους.

«Κάτι πρέπει να κάνουμε με τους γείτονες, σκέφτεται η Σοφία, για να επανασυνδεθεί το ρεύμα». Προχωρημένα μεσάνυχτα. Ο δυνατός ήχος της πυροσβεστικής την ξύπνησε, όπως και όλη τη γειτονιά. Η ζεστή μικρή φλόγα των κεριών εκείνο το βράδυ του Γενάρη ζωντάνεψε τόσο, ώστε άφησε πίσω της το απόλυτο σκοτάδι.

Αγγελική Παππά
angelpapp@gmail.com

"Ειδικό Κατάστημα Κράτησης Νέων Βόλου (ΕΚΚΝ Βόλου)"

συνέχεια από την σελ. 15

Τα προβλήματα, όμως, δεν περιορίζονται μόνον στις εγκαταστάσεις. Επεκτείνονται στην εκπαίδευση των νέων, η οποία έχει ως στόχο την επανένταξη τους μέσα στην κοινωνία. Πολλές φορές η στάση των κρατουμένων απέναντι στην εκπαίδευση δεν είναι η επιθυμητή, ενώ το μόνιμο εκπαιδευτικό προσωπικό είναι ανεπαρκές.

Πολλές οι εντυπώσεις από την επίσκεψή μας στο ΕΚΚΝ Βόλου, στα πλαίσια εκπαιδευτικής επίσκεψης με την Υπηρεσία Επιμελητών Ανηλικών Αθηνών. Το Ειδικό Κατάστημα Κράτησης Νέων Βόλου βρίσκεται σε κατοικημένη περιοχή δίπλα σε σχολείο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Η είσοδος μας έγινε σε ομάδες των 5-6 ατόμων μετά από αυστηρό έλεγχο. Συγκεκριμένα αφού παραδώσαμε τις αστυνομικές μας ταυτότητες, τοποθετήσαμε όλα τα προσωπικά μας αντικείμενα στο σύστημα ελέγχου και έπειτα βγάλαμε τα παπούτσια μας και περάσαμε από το μηχανήμα και οι ίδιοι. Να σημειωθεί ότι έγινε και σωματικός έλεγχος. Στη συνέχεια περάσαμε από ένα μηχανήμα ανίχνευσης τοξικών ουσιών, στο οποίο ο φύλακας τοποθέτησε ένα λευκό στρογγυλό χαρτί με το οποίο είχε τρίψει τις παλάμες μας. Στην περίπτωση που υπήρχε υψηλή συγκέντρωση ουσιών το μηχανήμα θα χτύπαγε.

Οι σωφρονιστικοί υπάλληλοι επισήμαναν την ανεπάρκεια ανθρώπινου δυναμικού, γεγονός που αυξάνει τον φόρτο εργασίας. Ακολούθησε συζήτηση με τον Διευθυντή, σύμφωνα με τον οποίον οι συνθήκες στη φυλακή είναι αρκετά φιλικές και τα πράγματα κυλούν ήρεμα χωρίς πολλές προστριβές. Ακόμη, υπάρχει η δυνατότητα να συζητούν οι κρατούμενοι με τον ίδιο στο γραφείο του, για θέματα που τους απασχολούν. Στο δρόμο της επιστροφής όλοι μας, θα λέγαμε, ήμασταν προβληματισμένοι διότι δεν καταφέραμε να δούμε το εσωτερικό των εγκαταστάσεων και να έρθουμε σε στενότερη επαφή με τους κρατούμενους και το χώρο της φυλακής. Παράλληλα θα επιθυμούσαμε μια εκτενέστερη συζήτηση με το επιστημονικό προσωπικό και το διευθυντή.

Εκπαιδευόμενοι κοινωνικοί λειτουργοί στην ΥΕΑ Αθήνας

Α. Νάτσι, Χ. Μποτονάκη, Χ. Καλογεράκη

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΠΙΜΕΛΗΤΩΝ ΑΝΗΛΙΚΩΝ ΒΟΛΟΥ

Με αφορμή την εκπαιδευτική μας επίσκεψη στο Βόλο, συναντηθήκαμε με τους Επιμελητές ανηλίκων και είχαμε την ευκαιρία να ενημερωθούμε σχετικά με την σύσταση και το έργο της υπηρεσίας Επιμελητών Ανηλίκων του Δικαστηρίου Ανηλίκων Βόλου.

Η ΥΕΑ Βόλου λειτούργησε για 1η φορά με άμισθους επιμελητές ανηλίκων (Ν.2793/1954 «περί οργανώσεως παρά τοις Δικαστηρίου Ανηλίκων, Υπηρεσίας Επιμελητών Ανηλίκων» κλπ) και στη συνέχεια το έτος 1958 διορίσθηκαν οι τρεις πρώτοι Επιμελητές Ανηλίκων σε τρεις αντίστοιχες οργανικές θέσεις, ενώ σήμερα υπηρετούν 2 Επιμελήτριες Ανηλίκων, εκ των οποίων η μια είναι αποσπασμένη.

Η εκδίκαση των υποθέσεων επιμερίζεται σε 10 δικασίμους ανά δικαστικό έτος.

Η πλειοψηφία των ανηλίκων που δικάζονται στο Δικαστήριο Ανηλίκων Βόλου ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα 15 έως 18 έτη, ενώ αντίστοιχα οι ηλικίες 9 με 13 ετών εμφανίζονται σπανιότερα.

Τα συνηθέστερα αδικήματα που εκδικάζονται στο Μονομελές Δικαστήριο είναι παραβιάσεις του Κ.Ο.Κ., παραβιάσεις όρων διαμονής από το Ίδρυμα Αγωγής Ανηλίκων Αρρένων Στοιχειώδους Εκπαίδευσης Βόλου (Ι.Α.Α.Α.Σ.Ε.Β), κλοπές, κλοπές κατ' εξακολούθηση, απλές σωματικές βλάβες, χρήση κροτιδίων σε αθλητικούς χώρους, χρήση ναρκωτικών ουσιών κ.λ.π.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, συγκριτικά με παλαιότερα έτη, η χρήση κάνναβης έχει αυξηθεί σε ανησυχητικό βαθμό. Στο Τριμελές Δικαστήριο, τα αδικήματα που εκδικάζονται με τη μεγαλύτερη συχνότητα είναι η ληστεία, η κατοχή και η εμπορία ναρκωτικών ουσιών, η επικίνδυνη σωματική βλάβη, οι φθορές μεγάλης αξίας, η αποπλάνηση παιδιού, η απόπειρα βιασμού, ο βιασμός κ.λ.π.

Στο Δικαστήριο Ανηλίκων Βόλου, επιβάλλονται όλα τα Αναμορφωτικά Μέτρα που προβλέπει η ποινική νομοθεσία των ανηλίκων ανάλογα με τη σοβαρότητα της πράξης που εκδικάζεται. Το ελαφρότερο αναμορφωτικό μέτρο, η Επίπληξη, επιβάλλεται σε παραβιάσεις του Κ.Ο.Κ. καθώς και σε περιπτώσεις διαφυγής ανηλίκων από το Ι.Α.Α.Α.Σ.Ε. Βόλου., όταν βέβαια υπάρχει φυσική παρουσία του ανήλικου στο δικαστήριο.

Ακολουθεί σε μεγάλη συχνότητα η ανάθεση της Επιμέλειας στους Επιμελητές Ανηλίκων, η τοποθέτηση στο ΙΑΑΑΣΕ Βόλου, η παρακολούθηση από τον ανήλικο θεραπευτικού και ψυχολογικού προγράμματος σε κρατικούς ή μη φορείς, καθώς και η ανάθεση της Επιμέλειας του ανήλικου σε Προστατευτικές Εταιρίες (λ.χ. στους ανηλικούς Αιτούντες Άσυλο (ΑΡΣΙΣ κ ΕΡΥΘΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ), Ορφανοτροφείο κλπ. Τέλος στις περιπτώσεις που ο ανήλικος υποτροπιάζει επιβάλλεται ο Ποινικός Σωφρονισμός και η φυλάκιση αφού το Δικαστήριο Ανηλίκων εξαντλεί ΠΑΝΤΑ την επεικειά του και επιβάλλει το καταλληλότερο αναμορφωτικό μέτρο προσβλέποντας πάντα στο συμφέρον του ανήλικου.

Συχνά το Δικαστήριο επιβάλλει στον ανήλικο περισσότερα του ενός αναμορφωτικά μέτρα, μεταξύ αυτών είναι η συνδιαλλαγή μεταξύ θύματος και δράστη κ.ο.κ.

Το μέτρο που επιβάλλεται με τη μικρότερη συχνότητα και σε ελάχιστες περιπτώσεις, είναι αυτό της κοινωφελούς εργασίας. Η έλλειψη επιστημονικού προσωπικού ανήκει ανάμεσα στα κύρια προβλήματα που δυσχεραίνουν την υλοποίησή του.

Ωστόσο, ελπίδα για μια μελλοντική ενίσχυση και περαιτέρω ανάπτυξη του μέτρου της κοινωφελούς εργασίας δίνει το γεγονός της συνεργασίας της Υπηρεσίας με πλήθος φορέων, όπως ο Δήμος Αλμυρού (Υπηρεσία Καθαριότητας και Κήπων), η Εταιρεία Προστασίας Ανηλίκων Βόλου (Ε.Π.Α.Β.), ενώ πρόσφατα προστέθηκαν το ίδρυμα παιδιών με ειδικές ανάγκες

«Άσπρες Πεταλούδες», η Ιερά Μητρόπολη Δημητριάδος, η Ελληνική Εταιρία Νόσου Alzheimer και Συγγενών Διαταραχών Βόλου και το Ινστιτούτο Alzheimer «Αγία Σοφία».

Σε επίπεδο πρόληψης, οι ανήλικοι που βρίσκονται σε κίνδυνο να υιοθετήσουν παραβατική συμπεριφορά παραπέμπονται στην Υπηρεσία, είτε με Εισαγγελική παραγγελία, είτε μετά από αίτημα των γονιών.

Για τη διαχείριση τέτοιων περιστατικών, η Υπηρεσία συνεργάζεται με τα Κέντρα Φιλοξενίας Παιδιών της ευρύτερης περιοχής του Βόλου, ενώ παρακολουθεί και παιδιά που έχουν φιλοξενηθεί στο παρελθόν στη Στέγη Φιλοξενίας Ανηλίκων της Εταιρίας Προστασίας Ανηλίκων Βόλου, η οποία σταμάτησε τη λειτουργία της το Δεκέμβριο του 2011.

Αξιοσημείωτο είναι επίσης και το γεγονός ότι, η Υπηρεσία δέχεται και αιτήματα γονέων, εκπαιδευτικών και κοινωνικών λειτουργών που αφορούν ανηλίκους που παρουσιάζουν δυσκολίες, είτε σε ενδοσχολικό, είτε σε ενδοοικογενειακό επίπεδο.

Η συχνότητα τέτοιων περιστατικών φαίνεται να είναι αρκετά υψηλή, δεδομένου του πλήθους των φορέων που συνεργάζονται με την Υπηρεσία με στόχο την καλύτερη δυνατή αντιμετώπιση και επίλυση των προβλημάτων αυτής της μερίδας των ανηλίκων.

Μερικοί από αυτούς τους φορείς είναι το ΚΕΘΕΑ-ΠΙΛΟΤΟΣ (έχει συσταθεί ειδικό Πρωτόκολλο Συνεργασίας), το Κέντρο Ψυχικής Υγείας, το Ψυχιατρικό Τμήμα του Αχιλλοπούλειου Νοσοκομείου Βόλου, η Μητρόπολη Βόλου και η Κοινωνική Μέριμνα Βόλου, ο Σύλλογος Φίλων και Εθελοντών της Στέγης Φιλοξενίας Ανηλίκων Βόλου με διακριτικό τίτλο «Στηρίζω το Παιδί», το Ορφανοτροφείο Βόλου κ.τ.λ., ενώ ο Ερυθρός Σταυρός και η ΑΡΣΙΣ υλοποιούν προγράμματα σε Κέντρα που Φιλοξενούνται οι Ανήλικοι Αιτούντες Άσυλο.

Εν κατακλείδι, κοινή διαπίστωση, τόσο δική μας, όσο και των επιμελητών της Υπηρεσίας Επιμελητών του Δικαστηρίου Ανηλίκων Βόλου, είναι το γεγονός πως υπάρχουν αρκετά ζητήματα όσον αφορά το λειτουργικό κομμάτι της Υπηρεσίας.

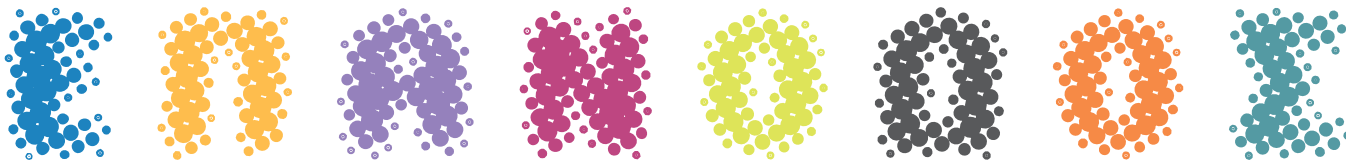
Ο περιορισμένος χώρος στον οποίο στεγάζεται η Υπηρεσία αποτελεί τροχοπέδη εντός του εργασιακού περιβάλλοντος, αφού αυτός δεν ξεπερνά τα 15 τ.μ., ενώ ο ίδιος χώρος λειτουργεί και ως αίθουσα συνεδριάσεων Μονομελούς και πολλές φορές του Τριμελούς Δικαστηρίου.

Τέλος, ο αριθμός των κοινωνικών επιστημόνων που απαρτίζουν την Υπηρεσία Επιμελητών Ανηλίκων Βόλου είναι μικρός, με αποτέλεσμα το επιστημονικό προσωπικό να επιφορτίζεται με μεγάλο όγκο εργασίας.

Το γεγονός αυτό οδηγεί σε αυξημένο αριθμό υποτροπών τους τροφίμους του Ι.Α.Α.Α.Σ.Ε. Βόλου, αλλά και ανηλικούς που διαμένουν στα δύο Κέντρα Φιλοξενίας Αιτούντων Άσυλο της περιοχής. Ως εκ τούτου, στην Υπηρεσία Επιμελητών Ανηλίκων Βόλου συγκεντρώνονται περιστατικά από όλη τη χώρα και ο νομός Μαγνησίας παρουσιάζει αυξημένα ποσοστά ανήλικης παραβατικότητας.

**Ομάδα σύνταξης άρθρου
Ι. Ευσταθίου, Ε. Κοσμοδοπούλου,
Σ. Μάνθου, Η. Πιερράτος, Χ. Φωκιά**

Πηγή: α) Σταυρούλα Κορώνα, Επιμελήτρια Ανηλίκων Μ.Σc., προϊσταμένη της Υπηρεσίας Επιμελητών Ανηλίκων Βόλου και β) Σοφία Χατζή, Επιμελήτρια Ανηλίκων, Ph.D, αποσπασμένη στην Υπηρεσία Επιμελητών Ανηλίκων Βόλου



ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑ ΝΕΑΡΩΝ ΑΤΟΜΩΝ

ΣΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΑΝΕΝΤΑΞΗΣ ΑΠΟΦΥΛΑΚΙΖΟΜΕΝΩΝ «ΕΠΑΝΟΔΟΣ»: ΕΝΑ ΥΠΟΣΧΟΜΕΝΟ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ

Η παροχή κοινωφελούς εργασίας στο Κέντρο Επανένταξης Αποφυλακισμένων ΕΠΑΝΟΔΟΣ από άτομα νεαρής ηλικίας συνιστά έναν θεσμό σχετικά πρόσφατο. Εφαρμόστηκε για πρώτη φορά τον Απρίλιο του 2013, συνεχιζόμενη έκτοτε μέχρι σήμερα με τον ίδιο βαθμό επιτυχίας. Αποτελεί, ουσιαστικά, μια μη στερητική της ελευθερίας ποινική κύρωση, η οποία επιβάλλεται ως αναμορφωτικό μέτρο ή ως περιοριστικός όρος σε νεαρό άτομο για αξιόποινη πράξη την οποία έχει τελέσει ή κατηγορείται ότι έχει τελέσει, κατόπιν δικαστικής απόφασης ή στο πλαίσιο της υποδικίας αυτού του ατόμου. Δεδομένου ότι η ΕΠΑΝΟΔΟΣ αποτελεί τον μοναδικό επίσημο πολιτειακό φορέα μετασφρονιστικής μέριμνας που λειτουργεί στη χώρα μας, η προσφορά κοινωφελούς εργασίας σε αυτήν αποκτά ιδιαίτερη σημασία. Ο ανθρωπιστικός χαρακτήρας, το κοινωνικό έργο και, ειδικότερα, ο εγκληματοπροληπτικός ρόλος της ΕΠΑΝΟΔΟΥ, ως υπηρεσίας υπεύθυνης για την κοινωνική (επαν)ένταξη ατόμων που έχουν έρθει σε σύγκρουση με τον νόμο, την καθιστούν ένα χώρο στον οποίο ο καθαυτός όρος «κοινωφελής εργασία» (δηλαδή εργασία για το κοινό καλό, προς όφελος όλων) προσλαμβάνει την πλέον κυριολεκτική του σημασία και έννοια. Πέραν αυτού, θα πρέπει να τονιστεί emphatically το όφελος που αποκομίζουν με την εν λόγω εργασία και τα ίδια τα νεαρά άτομα, τα οποία έχουν την ευκαιρία να επανορθώσουν σε ένα εξω-ιδρυματικό περιβάλλον, με όλα τα πλεονεκτήματα που αυτό συνεπάγεται (αποφυγή εγκλεισμού και συνακόλουθου ιδρυματισμού, απάλυνση στίγματος κ.λπ.). Επίσης στην ΕΠΑΝΟΔΟ μπορεί το νεαρό άτομο, εφόσον το επιθυμεί, να απολαμβάνει των υπηρεσιών συμβουλευτικής (ψυχοκοινωνικής, νομικής και εργασιακής) που προσφέρονται από τους εξειδικευμένους της συμβούλους, ανάλογα με τις ιδιαίτερες ανάγκες του. Επιπλέον, και εντός του πλαισίου παροχής της κοινωφελούς εργασίας, έχει τη δυνατότητα να παρακολουθήσει ένα ή και περισσότερα εκπαιδευτικά προγράμματα, επιλέγοντας μεταξύ αυτών που υλοποιούνται από την ΕΠΑΝΟΔΟ σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Νεολαίας και Δια Βίου Μάθησης του Υπουργείου Παιδείας, Διά Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων. Καρπός της συγκεκριμένης αυτής συνεργασίας είναι το κοινωνικό πρόγραμμα κατάρτισης νέων με τίτλο «ΜΠΟΡΩ ΚΑΙ ΕΓΩ», στο πλαίσιο του οποίου άτομα νεαρής ηλικίας μπορούν να εκπαιδευτούν στη μηχανολογία του αυτοκινήτου, στην κατασκευή χειροποίητου κοσμήματος, στη χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή και στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας, ή και να συμμετάσχουν σε θεατρικό εργαστήριο.

Γίνεται επομένως αντιληπτό ότι το μέτρο της κοινωφελούς εργασίας νεαρών ατόμων στην ΕΠΑΝΟΔΟ συνδυάζει την προσφορά των ατόμων αυτών στο κοινωνικό σύνολο με την ψυχοκοινωνική τους στήριξη και την εκπαιδευτική τους εξέλιξη, συμβάλλοντας κατ' αυτόν τον τρόπο στην υγιή κοινωνική τους ενσωμάτωση. Το γεγονός αυτό συνάδει πλήρως με τον βελτιωτικό χαρακτήρα που πρέπει να έχει η κύρωση, εξυπηρετώντας συγχρόνως και την αρχή της ειδικής πρόληψης. Εν κατακλείδι, βρίσκεται και σε πλήρη συμφωνία με τους Στοιχειώδεις Κανόνες των Ηνωμένων Εθνών για την Απονομή Δικαιοσύνης σε Ανηλίκους, οι οποίοι (ήδη από το 1985, όταν υιοθετήθηκαν) προβλέπουν ότι «η τοποθέτηση ενός ανηλίκου σε ιδρυματικό περιβάλλον θα επιβάλλεται πάντοτε ως έσχατο μέτρο και για το ελάχιστο αναγκαίο χρονικό διάστημα» και ότι «η κράτηση ενώ εκκρεμεί η δίκη θα αντικαθίσταται, όποτε αυτό είναι δυνατόν, από εναλλακτικά μέτρα, όπως είναι η στενή επίτηρηση, η εντατική μέριμνα ή η τοποθέτηση σε οικογένεια ή σε εκπαιδευτικό περιβάλλον ή σε ίδρυμα αγωγής» (κανόνας 19 και κανόνας 13 § 2, αντίστοιχα).

Ευχή της ΕΠΑΝΟΔΟΥ είναι το υποσχόμενο αυτό αναμορφωτικό μέτρο να παγιωθεί σε μόνιμη βάση, αλλά και να αποτελέσει εφαλτήριο για την καθιέρωση και την όσο το δυνατόν πιο ευρεία εφαρμογή των εναλλακτικών κυρώσεων γενικότερα στο ποινικό και σφρονιστικό σύστημα της χώρας μας.

Νίκος Βαρβατάκος

Σωφρονιστικός υπάλληλος – μεταφραστής

Μέλος του τμήματος διοίκησης του Κέντρου

Επανένταξης Αποφυλακισμένων

E-mail: oioneikratoumenos1976@yahoo.gr

«Γονείς, οι έφηβοι σας έχουν ανάγκη!

Πώς να ξεπεράσετε τον σκόπελο μαζί»

Το βιβλίο «Γονείς, οι έφηβοι σας έχουν ανάγκη! Πώς να ξεπεράσετε τον σκόπελο μαζί» έπεσε στα χέρια μου με αφορμή τον συντονισμό της ομάδας γονέων εφήβων που είχαν τεθεί υπό διοικητική επιμέλεια ύστερα από αίτηση των γονέων στην Εισαγγελία Ανηλίκων Αθήνας (περιπτώσεις πρόληψης) στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού προγράμματος Grundtvig με τίτλο "Together against juvenile delinquency" τον Ιούνιο του 2014. Απ' όσα βιβλία σχετικά με την εφηβεία υπήρχαν στο ράφι μεγάλου βιβλιοπωλείου αυτό μου τράβηξε αμέσως την προσοχή- όχι άδικα- και μάλιστα διαπίστωσα πως είχε εκδοθεί μόλις τον Μάιο του 2014 από τις Εκδόσεις Πατάκη. Η επιλογή με δικαίωσε, καθώς πρόκειται για ένα βιβλίο που γράφτηκε για γονείς εφήβων, αποτελεί όμως παράλληλα μια ολοκληρωμένη πραγματεία των ερωτημάτων και των διλημμάτων που συνήθως μας απευθύνουν οι γονείς με τους οποίους καλούμαστε να εργαστούμε.

Ο συγγραφέας Δρ. Ντελαρός είναι Γάλλος παιδοψυχίατρος και ψυχαναλυτής και υπήρξε για χρόνια υπεύθυνος νοσοκομείου ημέρας για εφήβους. Έχει πλούσια βιβλιογραφία στην ψυχανάλυση και την εφηβεία. Η Ανιές Τιερσέ, ιστορικός, ο Νταβί-ντ Λε Μπρετόν, κοινωνιολόγος και ο Ολιβιέ Ντουβίλ, ψυχαναλυτής, συμβάλλουν στο έργο αυτό με τα κείμενά τους στο τέλος του βιβλίου, εμπλουτίζοντας ο καθένας υπό το πρίσμα της επιστήμης του το θέμα της εφηβείας.

Πρόκειται για ένα βιβλίο με ψυχαναλυτικό προσανατολισμό που ξεφεύγει από το πρότυπο των εκλαϊκευμένων οδηγιών μαζικών πωλήσεων για γονείς με πρακτικές συμβουλές, που συνήθως προέρχονται από συμπεριφορικούς-γνωσιακούς θεραπευτές. Παρά τους ψυχαναλυτικούς όρους που χρησιμοποιεί, ο συγγραφέας καταφέρνει να μην γίνεται δυσνόητος επιδειξίας της γνώσης του για τους εφήβους, αντιθέτως ο τρόπος που έχει δομήσει το βιβλίο είναι τόσο συστηματικός που θα βοηθήσει οποιονδήποτε γονιό να καταδυθεί στην ιστορία της οικογένειάς του και στο έφηβο παιδί του.

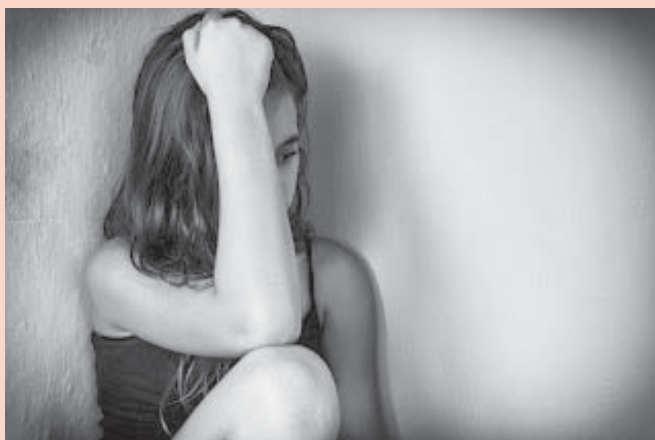
Το βιβλίο είναι στην ουσία μια συνέντευξη με τον συγγραφέα, ο οποίος απαντά σε ερωτήσεις που του τίθενται, ερωτήσεις που θα μπορούσε να κάνει οποιοσδήποτε γονιός. Όπου χρειάζεται ο συγγραφέας δίνει περισσότερες λεπτομέρειες και παραδείγματα από την κλινική του εμπειρία. Ενδεικτικά θα αναφέρω κάποιες συμπυκνωμένες ερωτήσεις που είμαι βέβαιη πως είτε έχετε απευθύνει στον εαυτό σας όσοι έχετε ή είχατε παιδιά στην εφηβεία είτε σας απευθύνουν οι γονείς των εφήβων με τους οποίους «συναντιέστε»: Έχει ο έφηβος το δικαίωμα να έχει τα μυστικά του και πόσο υγιές ή όχι είναι να διηγείται τα πάντα

στους γονείς; Πώς εξηγείται η σφοδρότητα της πρώτης αγάπης και πώς πρέπει ο γονιός να συμπεραστεί στον ερωτικό χωρισμό του παιδιού του; Πώς μπορεί να καταλάβει τι είναι φυσιολογικό και τι παθολογικό; Πρέπει να ανησυχεί όταν βλέπει τους βαθμούς του παιδιού του να πέφτουν; Είναι αργά για να επανορθώσει το λάθος όταν το παιδί είναι ήδη 14 ετών και έχει ξεφύγει από τα όρια; Πώς να βοηθήσει τον έφηβο που υφίσταται βία; Πώς πρέπει να αντιδράσει με έναν έφηβο που αισθάνεται αληθινά δυστυχισμένος;

Οι απαντήσεις δίνονται με μια απλουστευμένη περιγραφή της ψυχαναλυτικής θεώρησης της εφηβείας, χωρίς ωστόσο να χάνουν την ουσία της καθημερινότητας που βιώνει ο γονιός με τον έφηβο ή των ερωτημάτων του σε πρακτικά ζητήματα. Ο Ντελαρός δίνει κίνητρο στον γονιό να σκεφτεί πάνω στην προσωπική του ιστορία συνδέοντας τις απαντήσεις του με τη σύγχρονη δομή της οικογένειας και τον τρόπο ζωής των εφήβων στις μέρες μας. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τον επιμελητή ανηλίκων αποτελούν τα τέσσερα κεφάλαια που αφιερώνει στη βία, τις ριψοκίνδυνες συμπεριφορές, στο τι συμβαίνει όταν αυτές ξεπερνούν τα όρια και πώς ο γονιός μπορεί να απευθυνθεί στους ειδικούς.

Πρόκειται για ένα βιβλίο που μπορεί να εμπλουτίσει το ρεπερτόριο επαγγελματιών που ασχολούνται με εφήβους και τους γονείς τους και μπορεί παράλληλα να προταθεί σε γονείς ή όσους φροντίζουν εφήβους που έχουν την ικανότητα να διεισδύουν κάτω από την επιφάνεια της συμπεριφοράς των παιδιών, αλλά και την ικανότητα αυτοαμφισβήτησης και βαθύτερου στοχασμού γύρω από τον εαυτό τους και την προσωπική τους ιστορία.

Τάνια Κοσκιτιάδου
Επιμελήτρια ανηλίκων Αθήνας
tkoskiniad@gmail.com



«Τα παιδιά καταθέτει»



Το βιβλίο της Όλγας Θεμελή που εκδόθηκε το 2014 (εκδόσεις Τόπος) έρχεται να καλύψει ένα μεγάλο κενό στην ελληνική βιβλιογραφία για την εξέταση ανήλικων μαρτύρων θυμάτων σεξουαλικής κακοποίησης και ταυτόχρονα να αποτελέσει έναν εύχρηστο οδηγό στους επαγγελματίες που ασχολούνται με την ανηλικότητα.

Τα ερωτήματα στα οποία επιχειρεί να απαντήσει είναι: ποια είναι η διαδικασία μέσα από την οποία περνάει ένα παιδί από τη σιωπή στην αποκάλυψη της κακοποίησης, ποιοι παράγοντες επηρεάζουν αυτή τη διαδικασία, τι γίνεται μετά την αποκάλυψη, πως προετοιμάζεται μια συνέντευξη και από ποια στάδια περνάει, ποιες επιπλέον στρατηγικές μπορεί να χρησιμοποιήσει ο συνεντευκτής, πως αξιολογούμε την ικανότητα μνήμης ενός παιδιού, ποιες οι ιδιαιτερότητες της εξέτασης παιδιών με ειδικές ανάγκες και παιδιών που προέρχονται από διαφορετικά πολιτισμικά πλαίσια;

Είναι ένα βιβλίο εξαιρετικά χρήσιμο για τη δουλειά του επιμελητή ανηλικών σε όλα τα στάδια της ενασχόλησής του με τον ανήλικό από το προδικαστικό στάδιο έως την παρακολούθηση της εφαρμογής των αναμορφωτικών μέτρων. Τα παιδιά θύτες που εμπλέκονται στο ποινικό σύστημα είναι συχνά τα ίδια θύματα κακοποίησης του στενού οικογενειακού αλλά

και του ευρύτερου κοινωνικού τους περιβάλλοντος.

«Τα παιδιά καταθέτει» λοιπόν, αποτελεί για τη δουλειά μας αφετηρία νέων ερωτημάτων όπως είναι η ανάγκη συνεχούς επιμόρφωσής μας πάνω σε θέματα που αφορούν παιδιά με τραυματικές εμπειρίες, παιδιά που προέρχονται από διαφορετική κουλτούρα, με διαφορετικές ανάγκες και ιδιαιτερότητες ώστε να αποκτήσουμε πολύπλευρη επιστημονική γνώση. Στο μερίδιο της ευθύνης που μας αναλογεί στο σύστημα της ποινικής δικαιοσύνης, το οποίο ακόμα εμπεριέχει στοιχεία τιμωρητικότητας και εκδικητικότητας θα μπορούμε να είμαστε σε θέση να ελαχιστοποιούμε την θεσμική κακοποίηση, τον επανατραυματισμό και την εκ νέου θυματοποίηση του ανήλικου με μια σχέση με τους ανήλικους θύτες – θύματα ευεγερτική και επανορθωτική.

Η Όλγα Χ. Θεμελή σπούδασε Νομικά στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και Ψυχολογία στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Ολοκλήρωσε τις μεταπτυχιακές και διδακτορικές σπουδές της στην εγκληματολογία, στη Νομική Σχολή Αθηνών και εργάστηκε ως ερευνήτρια στον τομέα κλινικής ψυχολογίας στο Vrije Universiteit Amsterdam και στον διεθνή μη κυβερνητικό οργανισμό Defence for Children International – NL. Από το 2002 διδάσκει Εγκληματολογία και Εγκληματολογική Ψυχολογία στο Τμήμα Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης. Σήμερα είναι Επίκουρη Καθηγήτρια Εγκληματολογικής Ψυχολογίας. Αν και τα κύρια επιστημονικά ενδιαφέροντά της εστιάζονται σε θέματα που αφορούν στα



«δεινά του εγκλεισμού» και στην ευάλωτη ομάδα των κρατουμένων, τα τελευταία χρόνια, δεδομένης της πενταετούς εμπειρίας της ως Ειδικού Επιστήμονα στο Συνήγορο του Παιδιού, ασχολείται ερευνητικά με τα παιδιά, την κατ' εξοχήν ευπαθή κοινωνική ομάδα.

Μαργαρίτα Φυλακτού
Επιμελήτρια Ανηλικών Πειραά
margaritafyl@gmail.com